

Risiko- og vesentlighetsvurdering

av kommunens virksomhet
og virksomhet i selskaper i

Lyngdal kommune

Et grunnlag for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon i
planperioden 2020-2023.

Forslag til aktuelle forvaltningsrevisjoner

Sektor	Område	Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjoner	Nr.
Sektorovergripende tema og strategiske områder	Tillitsskapende forvaltning og internkontroll	Høy	Internkontrollprosedyrer, med fokus på evaluering av interne rutiner og måloppnåelse i utvalgte tjenester.	1
			Kommunens håndtering av henvendelser fra innbyggerne.	2
			Kommunens arbeid med etikk og rutiner for håndtering av varsling.	3
			Kommunens arbeid med forebygging og avdekking av korrupsjon og misligheter.	4
	Økonomistyring	Høy	Rutiner for realistisk budsjettering, økonomirapportering og oppfølging av budsjettavvik.	5
	Personvern	Høy	Personvernrutiner og behandling av personopplysninger.	6
	Barnefattigdom	Høy	Strategier, tiltak og aktiviteter mot barnefattigdom Lyngdal kommune.	7
	Energi og klima	Middels	Kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp.	8
	Beredskap	Middels	Samordning og samarbeid mellom ulike kommunale organer involvert i beredskapsarbeidet.	9
	Sykefravær	Middels	Forebygging, oppfølging og reduksjon av sykefravær blant kommunale ansatte.	10
	Selvkost	Middels	Kommunens etterlevelse av reglene i selvkostforskriften.	11
Oppvekst	Rus og kriminalitet blant barn og ungdom	Høy	Forebygging av rusproblemer blant barn og ungdom.	12
	Barnevern	Høy	Varsling av barnevernssaker i kommunes barnehager, skoler og helsestasjon.	13
		Middels	Oppfølging av vertskommunesamarbeidet med Farsund kommune om felles barnevern.	14
	Barnehage	Middels	Etterlevelse av nye regler om barnas rett til et godt psykososialt miljø i barnehagene.	15
			Kommunens rolle som tilsynsmyndighet.	16
	Skole	Høy	Forebygging, avdekking og håndtering av mobbesaker på Lyngdal ungdomsskole.	17
		Høy	Spesialundervisning i kommunens skoler, med særlig fokus på tidlig innsats i opplæringsløpet.	18
Helse og velferd	Helsestasjonen	Høy	Kvalitetsutvikling og regelverksetterlevelse i helsestasjonen .	19
			Tverrfaglig oppfølging av gravide kvinner, småbarn og ungdommer.	20
	Rusomsorg	Høy	Samarbeid og samhandling i kommunal rusomsorg.	21
			Rutiner for vern av kommunalt ansatte i kontakt med rusmisbrukere.	22
	Smittevern	Høy	Kommunens arbeid for å sikre tilstrekkelig vaksinasjonsdekning i utvalgte målgrupper (ungdom, innbyggere over seksti år osv.).	23
			Kommunens håndtering av korona-utbruddet i 2020.	24

Sektor	Område	Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjoner	Nr.
Helse og Velferd	Forebygging av livsstilsykdommer	Middels	Systematisk forebygging av livsstilsykdommer (fedme, røyking ol.).	25
	Habilitering	Middels	Tjenestetilbud til psykisk utviklingshemmede og deres pårørende.	26
	Kapasitet- og kvalitetsutvikling i eldreomsorg	Middels	Kommunens målsetting og strategi for kvalitetsutvikling i eldreomsorg.	27
			Effektiv drift av kommunens omsorgssentre.	28
	Håndtering av legemidler	Middels	Håndtering av legemidler i kommunens helse- og omsorgstjenester.	29
	NAV	Middels	Kommunens kontrolltiltak for effektiv og forsvarlig drift av NAV Lister.	30
	Legevakten	Middels	Kommunens kontrolltiltak for effektiv og forsvarlig drift av interkommunale legevaktstjenester.	31
Samfunnsutvikling	Kvalitet i byggesaksbehandling	Høy	Kvalitet i saksbehandling, med særlig fokus på dispensasjonspraksis i byggesak.	32
			Kvalitet i byggesaksbehandlingen med særlig fokus på etterlevelse av lovpålagte frister.	33
			Kommunens arbeid med tilsyn og ulovlighetsoppfølging av tiltak etter plan- og bygningsloven.	34
	Eiendomsforvaltning	Høy	Planlegging og styring av eiendomsforvaltningen.	35
	Kommunale veier	Høy	Vedlikehold av kommunale veier.	36
			Kommunens arbeid med trafiksikkerhet.	37
	Kommunal bolig	Middels	Tildeling av kommunal bolig og fastsettelse av husleie.	38
	Vann og avløp	Middels	Kommunens internkontroll innen vann- og avløpstjenestene.	39
Virksomhet i selskaper	Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS	Høy	Selskapets arbeid med å begrense klimagassutslipp og utnytting av avfall som ressurs.	40
			Selskapets rutiner og praksis ved offentlige anskaffelser.	41
			Selvkostregnskap.	42
	Brannvesenet Sør IKS	Høy	Selskapets arbeid med gjennomføring av feiing og tilsyn.	43

INNHold

INNHold	3
FORORD	4
1 INNLEDNING	5
1.1 Metode for vurdering av risiko og vesentlighet	5
1.2 Dokument- og informasjonsgrunnlag	6
1.3 Avgrensinger og forbehold	7
1.4 Prioritering av områder for forvaltningsrevisjon	7
1.5 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 og gjennomførte tilsyn fra statlige myndigheter	8
2 BAKGRUNNSINFORMASJON OM LYNGDAL KOMMUNE	10
2.1 Befolkningsutvikling	10
2.2 Kommunens egen virksomhet og virksomhet i selskaper mm.	12
2.3 Økonomi	16
3 SEKTOROVERGRIPENDE TEMA OG STRATEGISKE OMRÅDER	21
3.1 Organisering og sentrale lover	21
3.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering	22
4 OPPVEKST	28
4.1 Organisering og sentrale lover	28
4.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering	29
5 HELSE OG VELFERD	33
5.1 Organisering og sentrale lover	33
5.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering	34
6 SAMFUNNSUTVIKLING	39
6.1 Organisering og sentrale lover	39
6.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering	40
7 KOMMUNENS VIRKSOMHET I SELSKAPER	45

FORORD

Kommunerevisjonen har på vegne av kontrollutvalget i Lyngdal gjennomført en risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens egen virksomhet og virksomhet organisert i interkommunale samarbeid og selskaper. Hensikten er å finne ut hvor det kan være mest aktuelt å foreta forvaltningsrevisjon. Analysen er ment å være et grunnlag for kontrollutvalgets planlegging av forvaltningsrevisjoner i planperioden 2020-2023.

Arbeidet er utført av forvaltningsrevisor Sébastien M. Hille og revisjonssjef Irene Loka sommeren 2020.

Flekkefjord, den 04.09.2020.

Irene Loka
revisjonssjef

Sébastien M. Hille
forvaltningsrevisor

Dokumentet er signert elektronisk.

1 INNLEDNING

Forvaltningsrevisjon er en sentral del av kommunens egenkontroll og utgjør et viktig redskap for de folkevalgtes kontroll med kommunens administrasjon og beslutningsgrunnlag.

Kommuneloven § 23 pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon minst en gang i valgperioden. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomheter og i kommunens selskaper og hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for revisjon. Planen skal sikre at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i et omfang som er i samsvar med kommunens størrelse, kompleksitet og risiko.

I dette kapittelet gis en kort innledning til risiko- og vesentlighetsvurderingen og beskrivelse av metoden som er benyttet. Det inneholder også forrige periodes plan for forvaltningsrevisjon, en oversikt over gjennomførte tilsyn fra statlige myndigheter de siste tre årene og en oversikt over hvilke tilsyn som er planlagt i 2020. Kapittel 2 inneholder bakgrunnsinformasjon om Lyngdal kommune, samt en oversikt over kommunens virksomhet og selskaper og kommunens økonomi. Kapittel 3 til 7 inneholder risiko- og vesentlighetsvurderingen av kommunens virksomhet og selskaper. Her presenteres områder med risiko for avvik fra regelverk, politiske vedtak eller mål som er satt for kommunens virksomhet. I tillegg kommer vi med forslag til mulige tema for forvaltningsrevisjon. Alle forslagene til tema for forvaltningsrevisjon er i tillegg samlet i en tabell først i rapporten.

1.1 Metode for vurdering av risiko og vesentlighet

Med risiko menes faren for at det kan forekomme avvik fra regelverk, politiske vedtak eller andre mål som er satt for virksomheten i kommunen og virksomhet i kommunens selskaper. Formelt defineres risiko som en kombinasjon av mulige konsekvenser (utfall eller resultat) og tilhørende usikkerheter (sannsynligheter). I tillegg til konsekvens og sannsynlighet beskrives ofte risikoer ved å referere til potensielle initierende eller utløsende hendelser. Dette gir et helhetsuttrykk for risiko som dekker både det utløsende (mulige hendelse), og selve risikoen (mulig konsekvens og tilhørende sannsynlighet).

Vurdering av vesentlighet kan basere seg på flere ulike perspektiver. Kommunal- og moderniseringsdepartementet og veileder fra Norges Kommunerevisorforbund peker på følgende perspektiver som et utgangspunkt: *brukerperspektiv, medarbeiderperspektiv, samfunnsperspektiv, økonomisk perspektiv, politisk perspektiv og omdømmeperspektiv.*

Ved risiko- og vesentlighetsvurderingen gjennomfører vi en konsekvens- og sannsynlighetsvurdering av uønskede hendelser. I analysen tar vi utgangspunkt i hva konsekvensen kan bli dersom en gitt hendelse inntreffer og deretter gjøres en vurdering av sannsynligheten for at hendelsen inntreffer med den beskrevne konsekvensen.

Vurdering av konsekvenser tar sikte på å beskrive hvilke uønskede situasjoner som kan oppstå ved avvik fra aktuelle mål, regelverk eller politiske vedtak. Vi vil vurdere risikonivået på konsekvensene med utgangspunkt i graderingen til kommunal- og moderniseringsdepartementet, samt Norges kommuneforbund i veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering. I tabellen er det gitt en normerende beskrivelse av konsekvensnivå innenfor kategoriene måloppnåelse, regelverk og politiske vedtak ut fra nivåene lav, middels og høy risiko.

	Måloppnåelse	Regelverk	Politiske vedtak
Lav risiko	Avvik fra underordnede mål hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.	Ikke aktuelt. Manglende regeletterlevelse vil alltid ha middels eller høy risiko.	Avvik fra politisk vedtak hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.
Middels risiko	Avvik fra mål som kan medføre konsekvenser for kommunens økonomi eller omdømme, men som ikke påvirker liv eller helse. Gjelder også mål som er under gjennomføring.	Mindre avvik fra lovparagraf eller forskrift.	Avvik fra vedtak som kan medføre konsekvenser for kommunens strategi, planer og økonomi.
Høy risiko	Avvik fra viktige mål. Kan ha vesentlige konsekvenser for kommunens økonomi, omdømme eller liv og helse.	Klart lovbrudd som kan medføre vesentlige konsekvenser for kommunen. Kan ev. påvirke liv og helse.	Avvik fra vedtak som i vesentlig grad kan medføre konsekvenser for kommunens strategier, planer og økonomi.

Tabell 1: Oversikt over kriterier for vurdering av avvik fra måloppnåelse, regelverk og politiske vedtak.

Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

1.2 Dokument- og informasjonsgrunnlag

Denne rapporten bygger på informasjon fra flere ulike kilder. Kildene og informanter som revisjonen har brukt i sitt arbeid sikter på å gjenspeile kompleksiteten i den kommunale virksomheten, samt få oversikt over bredden i tjenester som Lyngdal kommune yter til innbyggerne. Formålet er å gi et bredt grunnlag for å identifisere relevante tema for forvaltningsrevisjon.

1.2.1 Dokumenter

Revisjonen har innhentet flere dokumenter i forbindelse med utarbeidelse av denne risiko- og vesentlighetsvurderingen. Kommunens planprogram, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer har vært viktige dokumenter for å fremskaffe relevant informasjon om kommunens mål, status og utvikling innenfor ulike virksomhetsområder. I tillegg har vi også vurdert ulike dokumenter relatert til vedtatt økonomiplan og budsjetter for perioden.

Revisjonen har også benyttet seg av eksterne dokumenter, som statlige føringer og statistiske data fra offentlige myndigheter. For eksempel KOSTRA-databasen (SSB), Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet) og Ungdataundersøkelsen (Nova-senteret). Vi har også sett hen til tilsynsrapporter fra statlige tilsynsorganer.

1.2.2 Intervjuer/møter

Revisjonen har innhentet informasjon om kommunens virksomhet gjennom intervju med kommunedirektøren 10.02.2020.

1.2.3 Kontrollutvalgets og revisors kunnskap om kommunen

Gjennom det løpende arbeid i tidligere valgperioder har revisor opparbeidet seg kunnskap som er tatt med i analysearbeidet, herunder informasjon fra utført regnskapsrevisjon og gjennomførte forvaltningsrevisjoner. Revisjonen har fulgt med utviklingen og oppfølgingen av ulike politiske saker og vedtak som er fattet, samt oppslag i media. Gjennom saker som utvalget har behandlet i tidligere perioder og kontakt med andre politikere, har utvalget opparbeidet viktig informasjon om ulike forhold ved kommunens virksomhet. Informasjon og innspill til analysen ble drøftet med revisjonen i møte 10.02.20.

1.3 Avgrensinger og forbehold

Risiko- og vesentlighetsvurderingen avgrenses til perioden 2020-2023. Vår analyse bygger på informasjon om kommunens overordnede virksomhet, og vil derfor ikke gi en utfyllende risiko- og vesentlighetsvurdering av forhold knyttet til enkelte hendelser, saker eller ansatte.

Enhver vurdering av risiko bygger på en skjønnsmessig vurdering av sannsynligheten for avvik eller utilsiktede forhold. Dette betyr at en verken kan garantere at høy risiko alltid vil bli realisert, eller at lav risiko utelukker muligheten for avvik. Vår vurdering av risiko er dessuten foretatt på bakgrunn av informasjon og opplysninger som er gjort tilgjengelige for revisjonen. Det kan derfor ikke utelukkes at forhold som er skjulte eller i liten grad dokumentert, kan medføre risikoer som ikke er omtalt i denne rapporten.

Revisjonen har, så langt dette er mulig, forsøkt å identifisere betydningen av koronavirus-pandemien for enkelte risikoer i kommunens virksomhet. Per september 2020 er imidlertid pandemien forløp og fremtidig utvikling fortsatt ukjent. Revisjonen har derfor ikke kunnet vurdere konsekvensene for kommunens organisasjonsstruktur, arbeidsoppgaver, målsettinger og rutiner. Revisjonen kunne heller ikke kartlegge med tilstrekkelig nøyaktighet, hvordan situasjonen vil kunne påvirke kommunens inntekter og utgifter i perioden frem til 2023. Dette utgjør en viktig begrensning i vår analyse, siden pandemien fremtidige utvikling sannsynligvis vil føre til nye utfordringer i kommunens virksomhet. Siden faktagrunnlaget foreløpig er usikkert, kan det være aktuelt med en revidering av risiko- og vesentlighetsvurderingene og plan for forvaltningsrevisjon på et senere tidspunkt når vi vet mer om hvordan pandemien har påvirket kommunens virksomhet.

1.4 Prioritering av områder for forvaltningsrevisjon

Risiko- og vesentlighetsvurderingen som presenteres i denne rapporten er ment som et hjelpemiddel for å finne relevante tema for forvaltningsrevisjon, og sikter ikke på å etablere en prioritering mellom ulike forvaltningsrevisjonsområder. Rapporten inneholder imidlertid informasjon om særskilte forhold som tilsier at enkelte forvaltningsrevisjoner med fordel kan gjennomføres på et bestemt tidspunkt i planperioden. Dette er for eksempel aktuelt for nyetablerte kommunale prosjekter hvor måloppnåelse kun kan vurderes etter flere år. Dersom Fylkesmannen eller andre offentlige myndigheter nylig har gjennomført tilsyn eller planlegger tilsyn i nær fremtid på et bestemt område i kommunens virksomhet, kan det også være et argument for å utsette eller nedprioritere enkelte prosjekter i plan for forvaltningsrevisjon.

Revisjonens forslag til tema for forvaltningsrevisjon er kun veiledende. Prioritering av ulike prosjekter er en politisk oppgave som påhviler bystyret og kontrollutvalget. Risiko- og vesentlighetsvurderingen som presenteres i denne rapporten er dermed ikke til hinder for at andre temaer blir inkludert i kommunens plan for forvaltningsrevisjon.

1.5 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 og gjennomførte tilsyn fra statlige myndigheter

1.5.1 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019

Lyngdal: Kommunestyret vedtok etter innstilling fra kontrollutvalget, følgende plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019.

Prioritet	Prosjektområde	Navn/beskrivelse
1	Etikk	Etikk og varslingsrutiner.
2	Pleie og omsorg	Tildeling av tjenester.
3	Barnehage	Vurdere hvordan barnehagene jobber med psykososialt miljø.

Tabell 2: Plan for forvaltningsrevisjon i Lyngdal kommune i perioden 2016-2019.

Følgende forvaltningsrevisjoner ble gjennomført i Lyngdal i perioden 2016-2019:

- Kommunens arbeid mot digital og skjult mobbing ved Lyngdal ungdomsskole, Kvås skole og Å barneskole (2017).
- Kvalitet i saksbehandlingen ved tildeling av helse og omsorgstjenester (2019).

Audnedal: Kommunestyret vedtok etter innstilling fra kontrollutvalget, følgende plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019.

Prioritet	Prosjektområde	Navn/beskrivelse
1	Skole	Skolenes arbeid med psykososialt miljø.
2	Forvaltningsloven	Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven.
3	Helse, sosial og omsorg	Helsestasjon, jordmor og forebyggende arbeid.
4	Barnevern	Meldingsrutiner og samhandling med barnevernet.
5	Flyktninger	Se på kommunens arbeid med integrering av flyktninger.

Tabell 3: Plan for forvaltningsrevisjon i Audnedal kommune i perioden 2016-2019.

Følgende forvaltningsrevisjoner ble gjennomført i Audnedal i perioden 2016-2019:

- Håndtering av mobbesaker ved Konsmo skole og Byremo skole (2018).
- Etterkontroll av skolenes arbeid med psykososialt miljø (2019).

Prosjektene som ikke har blitt gjennomført i forrige periode tas med videre i risiko- og vesentlighetsvurderingen for kommende periode. På grunn av kommunesammenslåingen vil mange enheter ha behov for å få jobbet seg inn i den nye strukturen før det er aktuelt å gjennomføre en forvaltningsrevisjon. Revisjonen vil anbefale at kontrollutvalget i de første prosjektene som bestilles, tar hensyn til dette.

1.5.2 Tilsyn fra statlige myndigheter

Revisjonen er kjent med at det ble gjennomført fire tilsyn fra statlige myndigheter i perioden 2017-2019:

Fagområde	Emne	Når
Landbruk	Kontroll av landbruksforvaltningen (Lyngdal kommune).	2017
Opplæring	Forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging i Audnedal kommune (Byremo ungdomsskole).	2017
Opplæring	Skolens plikt til å arbeide forebyggende og informere og involvere elever og foreldre (Lyngdal ungdomsskole).	2019
Introduksjonsloven	Forvaltning av lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) §§ 6 og 19 (1). Individuell plan for deltakere i introduksjonsprogram (Lyngdal kommune).	2019

Tabell 4: Gjennomførte statlige tilsyn i Lyngdal og Audnedal ,2017-2019.

Kilde: Fylkesmannens tilsynskalender

Følgende tilsyn er ført opp i fylkesmannens tilsynskalender for 2020:

Fagområde	Emne
Asbest	Postalt tilsyn asbest.
Samfunnssikkerhet og beredskap	UTSATT: Beredskapsøvelse.
Vannforsyningssystem	Distribusjonssystem vannforsyning (tilsyn i 3 vannverk).

Tabell 5: Planlagte statlige tilsyn i Lyngdal kommune i 2020.

Kilde: Fylkesmannens tilsynskalender.

2 Bakgrunnsinformasjon om Lyngdal kommune

01.01.2020 ble Lyngdal kommune og Audnedal kommune slått sammen til en ny kommune. Den nye kommunen bevarer navnet Lyngdal. For unngå misforståelser, benytter vi uttrykket «gamle» Lyngdal hver gang vi viser til kommunen før sammenslåingen.

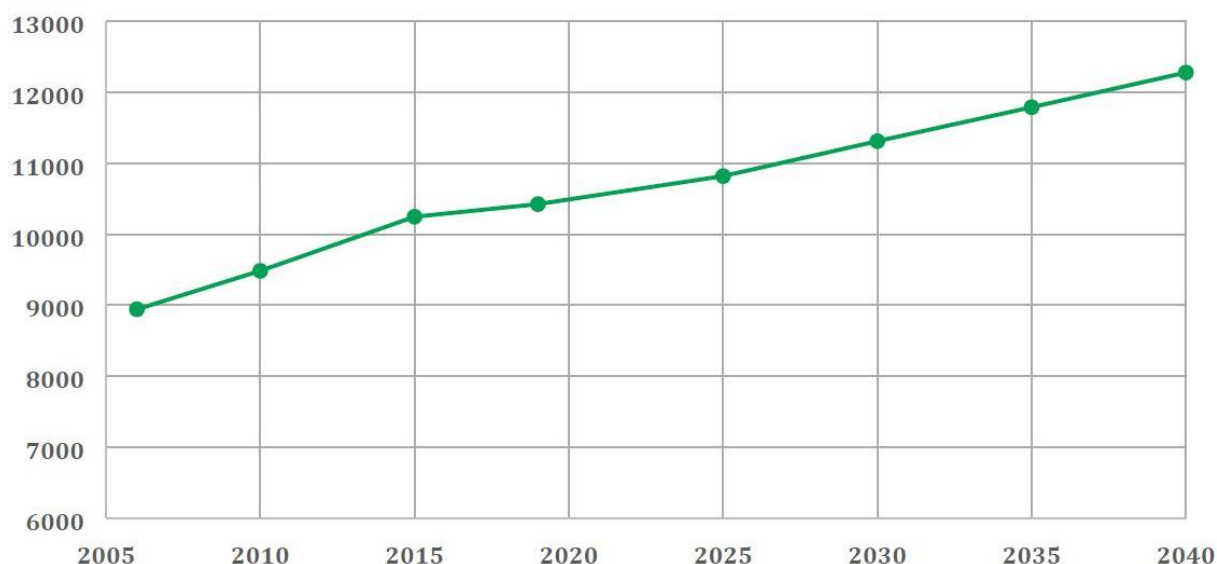
I dette kapittelet gjør vi rede for befolkningsutviklingen i den nye kommunen, etterfulgt av en oversikt over kommunens politiske og administrative virksomhet. I tillegg avgir vi en kort oversikt over selskaper og interkommunale samarbeid som Lyngdal kommune deltar i. Avslutningsvis kommer en kort oversikt over kommunens økonomi.

Statistikk og informasjon fra tiden før 2020 baseres på informasjon fra de to tidligere kommunene, det vil si Audnedal og «gamle» Lyngdal.

2.1 Befolkningsutvikling

Ved inngangen til 1. kvartal i 2020 hadde Lyngdal kommune 10 365 innbyggere.¹

Befolkningsveksten for den nye kommunen er beregnet til 15,1 prosent for perioden 2018-2040. Dette er høyere enn for landet som helhet (14,4 prosent).

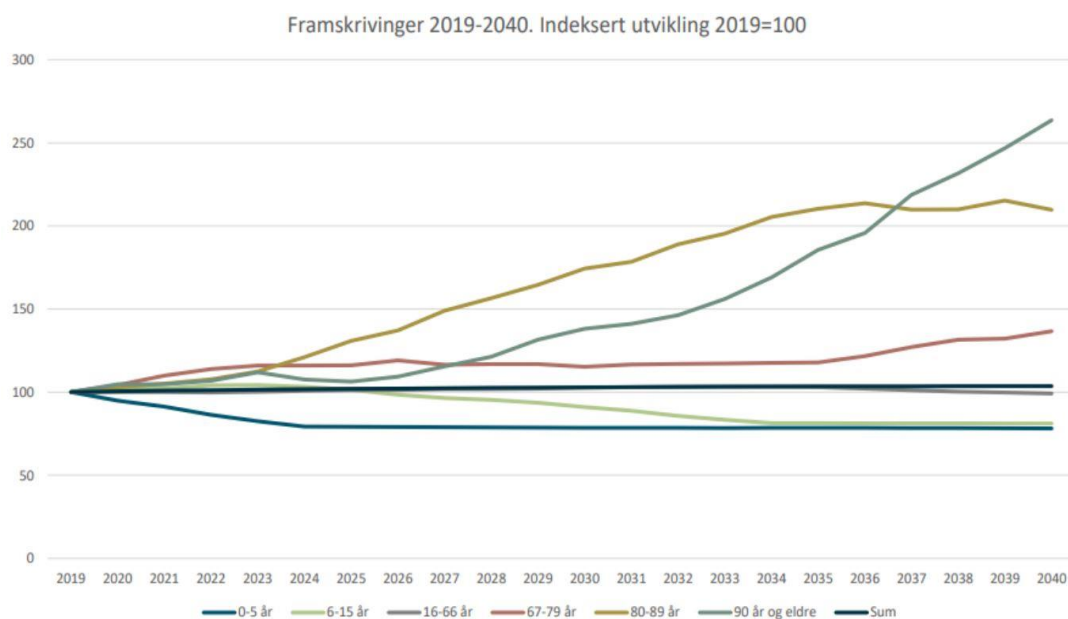
Figur 1: Befolkningsvekst i Lyngdal 2005-2040.

Kilde: Lyngdal kommune

Figurene på neste siden viser prognosen for antall innbyggere i ulike aldersgrupper, og hvordan dette vil kunne påvirke utgiftsbehov per innbygger i perioden frem til 2040. Prognosen tyder på en markant økning i antall innbyggere i de eldre aldersgruppene frem til 2040.

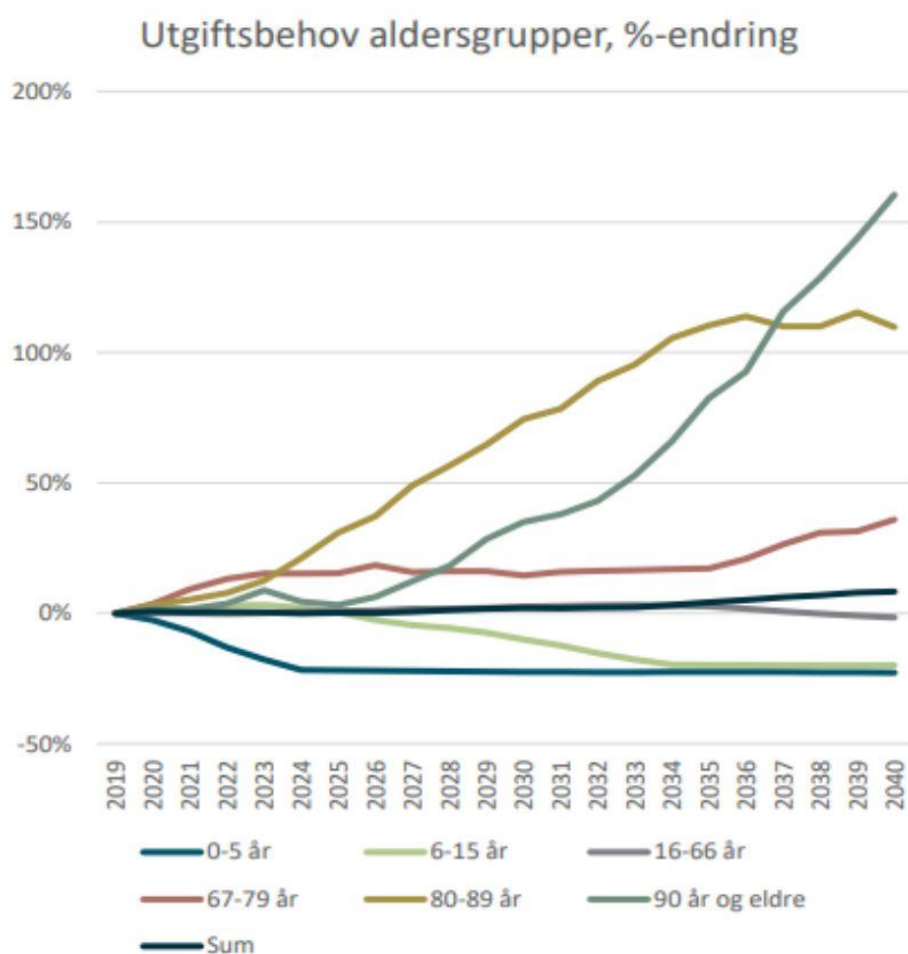
Denne utviklingen vil sannsynligvis medføre økte utgifter for kommunen, særlig innen helse og omsorg. For eksempel forventes utgiftsbehovene knyttet til aldersgruppen 67-79 år å øke med omtrent 40 prosent innen 2040. Når det gjelder aldersgruppen 80-90 år forventes det en dobling av utgiftsbehovet i samme periode. Utgifter til innbyggere over 90 år vil samtidig øke med mer enn 150 prosent.

¹ Kilde: SSB befolkningsstatistikk

Figur 2: Befolkningsframskriving for Lyngdal kommune i perioden 2019-2040.

Kilde: Telemark Forskning

Figur 3: Forventet utvikling av utgiftsbehov for innbyggere i ulike aldersgrupper, 2019-2040.

Kilde: Telemark forskning

Folkehelse

Folkehelse er helsetilstanden til befolkningen, og folkehelsearbeid er det samlede arbeidet for forbedre faktorene som påvirker helsetilstanden.

Det er utarbeidet en folkehelseoversikt over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen. Følgende forhold utpeker seg:

- Lyngdal ligger høyere enn landsgjennomsnittet innen muskel- og skjelettlidelser, hjerte/kar sykdommer, KOLS, overvekt/fedme og kreft.
- Overvekt og fedme hos barn, unge og voksne. Rundt 40 prosent av kvinnene i Lyngdal har overvekt eller fedme. Dette er høyere enn landet som helhet, og høyere enn tidligere.
- Økende sosiale ulikheter i forekomst og overlevelse knyttet til sykdom. Helsen i befolkningen varierer mellom ulike befolkningsgrupper, det vil si etter inntekt, utdanning, yrkesstatus, kjønn og etnisk og kulturell bakgrunn. Sosial ulikhet i levealder i Lyngdal er høyere enn i landet og resten av Lister.
- Negativ utvikling knyttet til psykisk helse hos ungdom. I tillegg oppgir flere ungdommer at de er fysisk inaktive og at de opplever en rekke helseplager.

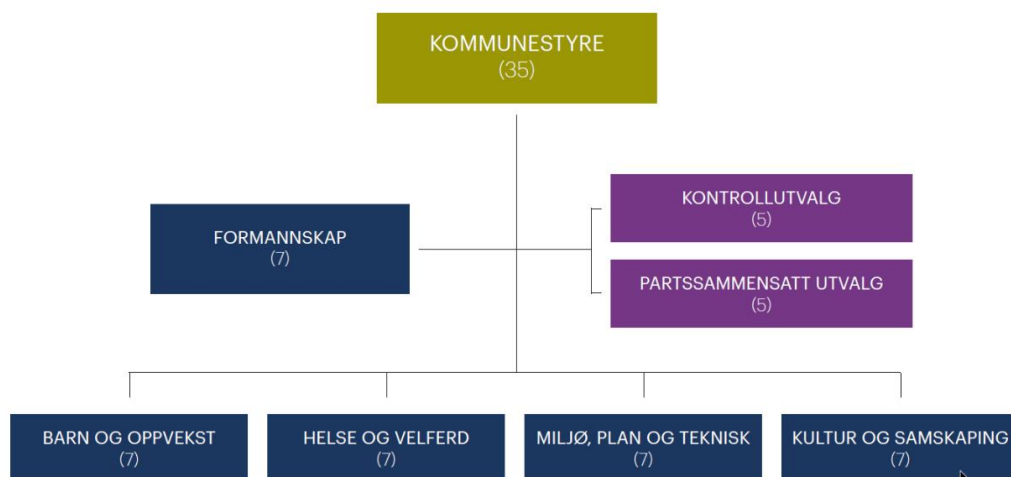
2.2 Kommunens egen virksomhet og virksomhet i selskaper mm.

Lyngdal kommune har vedtatt både en politisk og administrativ organisering som skiller seg vesentlig fra tidligere praksis i begge sammenslåingskommunene.

Et viktig mål for organiseringen av den nye kommunen var å sikre en effektiv og kvalitetsmessig god drift med fokus på innovasjon, involvering, digitalisering, og tverrfaglighet. Et annet viktig mål var å sørge for god sammenheng mellom politikere og administrasjonen.

2.2.1 Politisk organisering

Nytt kommunestyre for perioden 2020-2023 ble valgt høsten 2019. Kommunestyret består av 35 representanter. Formannskapet har 7 representanter og det er etablert fire faste utvalg med 7 representanter i hvert av disse.

Figur 4: Politisk organisasjonskart i Lyngdal kommune. Antall representanter i parenteser.
Kilde: Lyngdal kommune

2.2.2 Administrativt organisering

Kommuneadministrasjonen i Lyngdal er delt i fire strategiske områder og elleve virksomhetsområder.

På overordnet nivå ledes det administrative arbeidet av kommunedirektøren. For å bistå kommunedirektøren er det etablert en ledergruppe med kommunalsjefene som leder arbeidet i kommunens fire strategiske områder.

Figurene nedenfor viser en oversikt over kommunens strategiske områder (i grønt) og virksomheter fordelt etter fagområder (i blått). For mer detaljer om enkelte strategiske områder og virksomhetsområder viser til seksjon 3.1, 4.1, 5.1 og 6.1 i denne rapporten.

Figur 5: Organisasjonskart for kommuneorganisasjonen i Lyngdal.
Kilde: Lyngdal kommune

2.2.3 Kommunale medarbeidere

Per 2020 har Lyngdal kommune omtrent 1100 ansatte som ivaretar 750 årsverk. Nesten 80 prosent av alle ansatte er kvinner, og den største ansattgruppen er innen helse og omsorg. Lønnskostnader utgjør 67 prosent av kommunens driftsutgifter.

2.2.4 Interkommunale samarbeid og selskaper

Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 20-1

Lyngdal kommune utfører flere lovpålagte oppgaver sammen med andre kommuner, organisert som vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 20-1. En eventuell forvaltningsrevisjon av et vertskommunesamarbeid må gjennomføres i regi av vertskommunen. Nedenfor gis en oversikt over hvilke vertskommunesamarbeid Lyngdal deltar i og hvem som er vertskommune for oppgaven:

Navn	Formål	Samarbeids-kommuner	Vertskommune
Lister barnevern	Skape en god barneverntjeneste som gir samme kvalitet til alle innbyggere i hele regionen	Farsund Flekkefjord Hægebostad Kvinesdal Lyngdal Sirdal	Farsund kommune
Lister PPT	Sikre en best mulig PP-tjeneste for regionens innbyggere. Samarbeidet skal være med på å bygge et robust fagmiljø som styrker den totale kompetansen på tvers av kommunegrensen. Det skal sikre alle innbyggerne i regionen tilgang på riktig fagkompetanse til rett tid.	Farsund Flekkefjord Kvinesdal Lyngdal Sirdal	Farsund kommune
Lister pedagogiske senter	Arbeide med kompetanseheving, prosjekter og utviklingsarbeid i samarbeidskommunene. Senteret kan selge tjenester til andre aktører mot betaling.	Farsund Flekkefjord Kvinesdal Lyngdal Sirdal	Lyngdal kommune
NAV Lister	Administrativt vertskommunesamarbeid innenfor NAV, fra 01.01.2020	Farsund Flekkefjord Kvinesdal Lyngdal Sirdal	Kvinesdal kommune
Byremo ungdomsskole	Interkommunal ungdomsskole, samlokalisert med Byremo barneskule. Vertskommunesamarbeid mellom Lyngdal og Hægebostad. Lyngdal er vertskommunen.	Lyngdal Hægebostad	Lyngdal kommune

Tabell 6: Oversikt over vertskommunesamarbeid Lyngdal kommune deltar i.

Interkommunalt politisk råd etter kommuneloven § 18-1

Lyngdal kommune deltar også i et interkommunalt politisk råd som er opprettet i henhold til kommuneloven § 18-1. Rådet er ikke eget rettssubjekt. Rådet heter Lister interkommunale politiske råd, også benevnt Listersamarbeidet, og består av et samarbeid mellom kommunene Sirdal, Kvinesdal, Flekkefjord, Farsund, Lyngdal og Hægebostad.

Rådet er et samarbeids- og interesseorgan for de deltakende kommunene og skal ta opp og forsøke å løse spørsmål og oppgaver knyttet til rådets overordnede mål:

- Fremme regionens interesser i fylkes- og rikssammenheng.
- Ta opp saker av felles interesse for regionen.
- Ta initiativ til å samordne og/eller gjennomføre utvikling/planlegging og organisering som har regional karakter.
- Fremme god markedsføring av regionen for å stimulere til næringsetablering og bosetting.
- Arbeide for at innbyggerne, næringslivet og kulturlivet får en felles regionsidentitet.
- Stimulere til økt samarbeid mellom etater og institusjoner i regionen.

Representantskapet i rådet avgjør hvem som skal være vertskommune. Fra 01.04.2020 er dette bestemt å være Farsund, som avløser Kvinesdal.

2.2.5 Oversikt over interkommunale selskaper og samarbeid

Selskaper med rett til innsyn etter kommuneloven § 23-6

Nedenfor viser vi en oversikt over interkommunale samarbeid, interkommunale selskaper og aksjeselskaper som kommunen er eneeier av eller eier sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner. Dette er selskaper som kontrollutvalget og revisor har innsyn i etter kommuneloven § 23-6. Det er ikke tidligere gjennomført forvaltningsrevisjon i noen av selskapene.

Selskap	Type	Eierandel
Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS	AS	40,3 %
Q43 – Q Fire Tre AS	AS	50,0 %
Lister Kompetanse AS	AS	15,0 %
Mandal Havn Strømsvika Holding AS	AS	14,29 %
Sørlandsbadet IKS	IKS	85,0 %
Brannvesenet Sør IKS	IKS	19,15 %
Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS	IKS	16,5 %
Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS	IKS	8,01 %
Konsesjonskraft IKS	IKS	0,31 %
Vest-Agder Museet IKS	IKS	1,00 %
Agder Sekretariat	IKS	12,5 %
Lister Friluftsråd	§ 27	
Vannassistansen i Vest-Agder	§ 27	

Tabell 7: Selskaper med rett til innsyn.

Selskaper uten rett til innsyn etter kommuneloven § 23-6

Nedenfor vises en oversikt over selskaper som også har private eiere. Dette vil si at kommunen ikke har mer innsynsrett enn de øvrige aksjonærene. Kommuneloven § 23-6 kommer ikke til anvendelse. Kommunen kan likevel gjennomføre begrensede forvaltningsrevisjoner ut fra den dokumentasjon som måtte være tilgjengelig

Selskap	Type	Eierandel
Agder Energi AS	AS	2,740 %
Lindesnesregionen Næringshage	AS	1,31 %
Amento AS	AS	28,57 %
Lister Nyskaping AS	AS	3,65 %
Kvås Dagligvarer AS	AS	15,21 %
USUS AS	AS	3,30 %
Varodd AS	AS	0,27 %

Tabell 8: Selskaper uten rett til innsyn.

2.3 Økonomi

Kommunens økonomiplan beskriver en krevende situasjon i planperioden 2020-2023. Det forventes at utgiftene vil stige mer enn inntektene. Store investeringer ble tidligere foretatt i både Audnedal og «gamle» Lyngdal, med påfølgende utgifter til renter og avdrag. Ny organisering og stramme økonomiske driftsrammer vil kreve en svært god budsjettoppfølging av den enkelte virksomheten gjennom hele planperioden.

Samtidig vil sammenslåingen gi den nye kommunen en betydelig effektiviseringsgevinst på utgifter til administrasjon og politisk styring. Ut fra den organisasjonsmodellen som ble valgt for den nye kommunen, forventes en effektiviseringsgevinst på mellom 10 og 12 millioner kroner.

Da 2020 er første driftsår som ny kommune, er historiske økonomiske tall ikke inkludert i denne rapporten og heller ikke i kommunens budsjettdokument. Dermed blir informasjon om økonomiske forhold mer begrenset og vi viser til kommunens vedtatte budsjett og økonomiplan for perioden 2020-2023 for mer detaljert informasjon.

2.3.1 Vedtatte mål og handlingsregler

Ny kommunelov med økonomireglement krever at kommunestyret vedtar finansielle måltall. I forkant av kommunesammenslåingen ble finansielle måltall vedtatt av fellesnemnda. De vedtatte målene innebærer at kommunens netto driftsresultat skal være på minst 0,5 prosent i 2020, og på 0,75 prosent i resten av planperioden. På lang sikt er det vedtatt at kommunens netto driftsresultat skal ligge på 1,75 prosent. Når det gjelder kommunens disposisjonsfond er målet satt til minst 5 prosent av driftsinntektene. Kommunens netto lånegjeld ikke skal overstige 70 prosent av driftsinntektene. Tabellen nedenfor viser en enkel oversikt over de finansielle måltallene i planperioden.

	Mål			
	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat* (i % av driftsinntektene)	0,5 %	0,75 %	0,75 %	0,75 %
Disposisjonsfondets størrelse (i % av driftsinntektene)	min. 5%	min. 5%	min. 5%	min. 5%
Netto lånegjeld (i % av driftsinntektene)	< 70%	< 70%	< 70%	< 70%

Tabell 9: Finansielle måltall for Lyngdal kommune, 2020-2023.
Kilde: Lyngdal kommune.

2.3.2 Prognoser for disposisjonsfondet og netto lånegjeld

Ifølge kommunens egne prognoser vil disposisjonsfondet tilsvare omtrent 12 prosent av driftsinntektene hvert år frem til 2023. Med andre ord forventes gjeldende måltall på dette området å bli ivarettatt med god margin gjennom hele planperioden.

Tall i 1.000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond	107 490	111 698	111 698	111 698
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	11,9 %	12,6 %	12,6 %	12,5 %

Tabell 10: Mål for disposisjonsfondet i Lyngdal kommune, 2020-2023.

Kilde: Lyngdal kommune

Når det gjelder kommunens netto lånegjeld er situasjonen mer utfordrende. På kort sikt vil kommunens netto lånegjeld ikke tilfredsstille kravet om å ikke overstige 70 prosent av driftsinntektene. Mot slutten av planperioden forventes kommunen imidlertid å være i nærheten av vedtatte mål. Kommunens forholdsvis høye gjeldsnivå vil bety svært beskjedne nye investeringer de nærmeste årene.

Tall i 1.000	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023
Lånegjeld (investeringslån)	1 144 874	979 544	944 775	910 195
Hvorav selvkost	125 851	135 484	152 362	166 076
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	113 %	95 %	89 %	84 %
Kraftfond	150 000	150 000	150 000	150 000
Lånegjeld, korrigert	869 023	694 060	642 413	594 119
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter korrigert	96 %	78 %	72 %	67 %

Tabell 11: Mål for kommunens lånegjeld, 2020-2023.

Kilde: Lyngdal kommune

2.3.3 Driftsbudsjett

Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2020 sikter på et netto driftsresultat på 0,5 prosent. Dette er samsvar med målet fastsatt av fellesnemnda. Det forventes imidlertid at netto driftsresultatet vil være omtrent null fra 2021. Ifølge kommunens økonomiplan for 2020-2023 skal kommunedirektøren i løpet av 2020 presentere egen sak for kommunestyret om langsiktige, bærekraftige, realistiske finansielle måltall.

På neste siden gjengis en oversikt over vedtatt driftsbudsjett for 2020, samt kommunedirektørens forslag til driftsbudsjett for perioden frem til 2023.

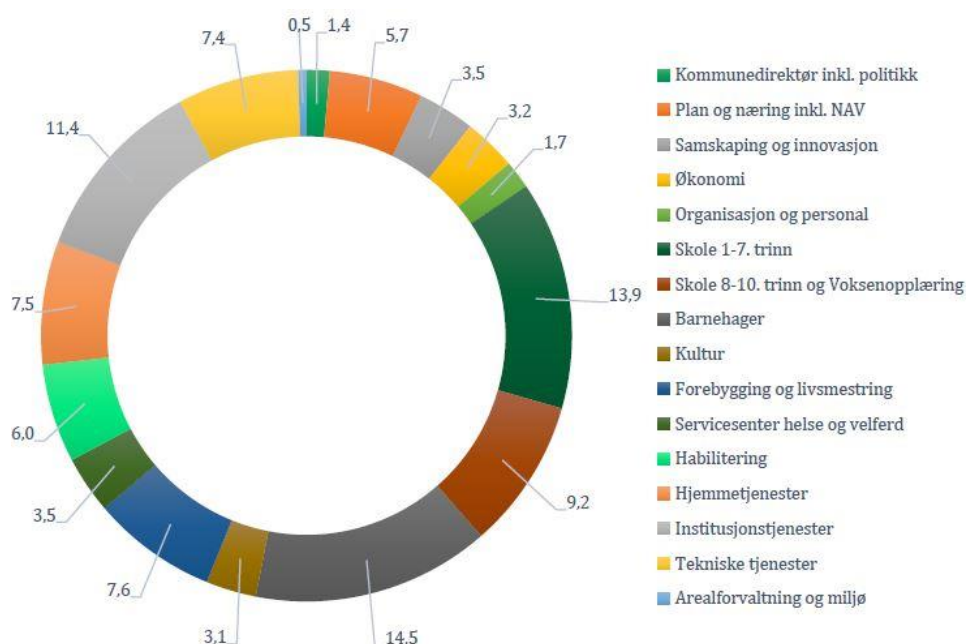
Tall i 1.000	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
1 Rammetilskudd	-404 569	-402 295	-402 852	-404 695
2 Inntekts- og formuesskatt	-249 487	-250 195	-250 380	-251 459
3 Eiendomsskatt	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
4 Andre generelle driftsinntekter	-40 853	-28 424	-30 043	-28 263
4.1 Kompensasjon sykehjem/omsorgsboliger	-1 893	-1 870	-1 847	-1 824
4.2 Rentekompensasjon skolebygg	-557	-500	-443	-387
4.3 Rentekompensasjon kirkebygg	-126	-53	-53	-52
4.4 Generelt tilskudd flyktninger	-31 000	-26 000	-26 000	-26 000
4.5 Havbruksfondet	-1 700	0	-1 700	0
4.6 Reformstøtte	-5 578	0	0	0
5 Sum generelle driftsinntekter	-699 409	-685 414	-687 775	-688 917
6 Sum bevilgninger drift, netto	657 318	645 386	645 767	648 349
7 Avskrivinger	42 667	47 667	49 667	50 667
8 Sum netto driftsutgifter	699 985	693 053	695 434	699 016
9 Brutto driftsresultat	576	7 640	7 659	10 100
10 Renteinntekter	-6 143	-6 292	-6 292	-6 232
10.1 Renteinntekter bankinnskudd/likviditet	-3 155	-3 234	-3 234	-3 202
10.2 Renteinntekter diverse fondsplasseringer	-80	-80	-80	-80
10.3 Renteinntekter startlån	-1 163	-1 192	-1 192	-1 180
10.4 Renteinntekter langsiktig kapital	-1 645	-1 686	-1 686	-1 669
10.5 Øvrige renteinntekter	-100	-100	-100	-100
11 Utbytter	-16 763	-16 700	-16 700	-16 700
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 855	-2 814	-2 814	-2 831
12.1 Avkastning av eiendom	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
12.2 Annen avkastning	-1 105	-1 064	-1 064	-1 081
13 Renteutgifter	29 911	26 119	24 485	23 190
13.1 Renteutgifter på løpende investeringslån	25 012	24 768	23 028	21 823
13.2 Renteutgifter på løpende startlån	1 463	1 351	1 242	1 155
13.3 Renteutgifter på nye investeringslån	3 436	0	215	212
14 Avdrag på lån	33 654	39 635	43 249	43 060
15 Netto finansutgifter	37 804	39 948	41 928	40 488
16 Motpost avskrivninger	-42 667	-47 667	-49 667	-50 667
17 Netto driftsresultat	-4 288	-80	-80	-80
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>				
18 Overføring til investering	0	0	0	0
19 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	80	80	80	80
20 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	4 208	0	0	0
21 Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	4 288	80	80	80
23 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Tabell 12: Driftsbudsjett 2020-2023, bevilgningsoversikt.

Kilde: Lyngdal kommune.

Forventet fordeling av driftsrammer per ansvarsområde og virksomhet i planperioden 2020-2023 vises nedenfor:

Tall i 1.000		Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
1	Stab/støtte	100 037	89 737	89 737	89 737
2	Skole 1-7. trinn	89 705	89 705	89 705	89 705
3	Skole 8-10. trinn	59 101	59 101	59 101	59 101
4	Barnehager	93 414	93 414	93 414	93 414
5	Kultur	19 785	19 785	19 785	19 785
6	Forebygging og livsmestring	49 174	48 964	48 964	48 964
7	Servicesenter helse og velferd	22 555	21 533	21 533	21 533
8	Habilitering	38 651	38 651	38 651	38 651
9	Hjemmetjenester	48 352	48 352	48 352	48 352
10	Institusjonstjenester	73 388	72 988	72 988	72 988
11	Tekniske tjenester	47 539	47 539	47 539	47 539
12	Arealforvaltning og miljø	3 230	3 230	3 230	3 230
13	Felles	12 387	12 387	12 768	15 350
Sum bevilgninger drift, netto		657 318	645 386	645 767	648 349

Tabell 13 og figur 6: Driftsrammer og fordeling av kommunens driftsutgifter, per virksomhet og ansvarsområde.

Kilde: Lyngdal kommune

2.3.4 Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden er i all hovedsak en videreføring av de investeringsprosjektene som var planlagt i økonomiplanen til Audnedal og «gamle» Lyngdal.

I økonomiplanen ligger investeringer for til sammen ca. 235 millioner kroner i løpet av perioden 2020-2023. I tillegg kommer investeringer i vann- og avløpsprosjekter som finansieres gjennom avgiftene. Det største prosjektet i økonomiplanperioden er sluttfinansieringen av Lyngdal helsehus med 86,3 millioner kroner i 2020. Det forventes utbetalt tilskudd fra Husbanken på 197,776 millioner kroner i 2020. Dette vil bli brukt til en ekstraordinær nedbetaling av lån.

For en mer utfyllende oversikt over planlagte investeringer i perioden, viser vi til tabellen nedenfor:

Tall i 1.000		Brutto investeringsramme år 1-4				Totalt 2020-2023
		2020	2021	2022	2023	
1	Ramme - vannforsyning	6 250	3 250	3 250	3 250	16 000
2	Ramme - avløp og rensing	20 250	23 250	1 250	1 250	46 000
3	IKT-tiltak	2 600	2 600	2 600	2 600	10 400
4	Akersmyr bro		2 000			2 000
5	Bergsaker/gjenbruk LBS	25 000	15 000			40 000
6	Biler virksomhet teknisk	1 000				1 000
7	Bringsjordneset bro	7 000				7 000
8	Fjernvarme/ventilasjon Voksenopplæring	3 750				3 750
9	Lyngdal helsehus	86 300				86 300
10	Motorcrossbane	100	1 000			1 100
11	Ny båt til skjærgårdsparken	615				615
12	Ny veg til havn og Svennevik (Hogganstien)		35 000			35 000
13	Omsorgsboliger Byremo	6 250				6 250
14	Oppgradering kulturhuset	485				485
15	Utskifting av gatelys	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
16	Utvidelse av Lyngdalshallen	5 000	5 000			10 000
17	Varslingsanlegg skole	1 000				1 000
18	Investeringsstilskudd til kirkelig fellesråd	1 400	1 100	1 100	1 100	4 700
19	Egenkapitalinnskudd KLP	2 513	2 563	2 613	2 663	10 352
20	Kjøp av Hausvik industriområde	35 000				35 000
Sum investeringsramme		205 513	91 763	11 813	11 863	320 952
<i>Finansiert slik:</i>						
	Momskompensasjon	28 020	12 320	720	720	41 780
	Lån	137 900	4 000	8 480	8 480	158 860
	Tilskudd	199 776				199 776
	Avsatt til fond	- 197 776				- 197 776
	Bruk av fond	2 513	200 339	2 613	2 663	208 128
	Bruk av kraftfond	35 000				35 000
	Innfrielse av investeringslån	-	125 696			- 125 696
	Overføring fra drift	80	800			880
Sum finansiering		205 513	91 763	11 813	11 863	320 952

Tabell 14: Oversikt over planlagte investeringer i perioden 2020-2023.

Kilde: Lyngdal kommune

3 Sektorovergripende tema og strategiske områder

I dette kapittelet vurderes aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter relatert til sektorovergripende tema, samt kommunens fire strategiske områder («plan og næring», «økonomi», «HR» og «samskaping og innovasjon»).

Vi gjør først rede for organisering og nevner sentrale lover som regulerer kommunens arbeid på disse områdene. Deretter følger en risiko- og vesentlighetsvurdering med forslag til mulige tema for forvaltningsrevisjon. Alle foreslåtte temaer for forvaltningsrevisjon er også samlet i en tabell først i rapporten.

3.1 Organisering og sentrale lover

På overordnet nivå er Lyngdal kommune delt inn i fire strategiske områder. Hver av disse disponerer en egen stab og ledes av en kommunalsjef. Kommunedirektøren og de fire kommunalsjefene utgjør kommunens ledergruppe. Ledergruppen har blant annet ansvar for samarbeid på tvers av organisasjonen, og koordinerer dermed arbeidet med sektorovergripende tema. En enkel oversikt over ansvarfordeling mellom de fire strategiske områdene vises i figuren nedenfor:

Figur 7: Oversikt over kommunens fire ansvarsområder.

Sentrale lover

- KommuneLOven (L22.06.2018 nr. 83 Lov om kommuner og fylkeskommuner)
- ForvaltningsLOven (L10.02.1967 Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker)
- OffentlegLOva (L19.05.2006 nr. 16 Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd)
- PersonopplysningsLOven (L15.06.2018 nr. 38 Lov om behandling av personopplysninger)
- SivilbeskyttelsesLOven (L25.06.2010 nr. 45 Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret)
- AnskaffelsesLOven (L17.06.2016 nr. 73 Lov om offentlige anskaffelser)
- Plan- og bygningsLOven (L27.06.2008 nr. 71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling)
- FolkehelseLOven (L24.06.2011 nr. 29 Lov om folkehelsearbeid)
- ArkivLOva (L04.12.1992 nr. 126 Lov om arkiv)
- ArbeidsmiljøLOven (L17.06.2005 nr. 62 Lov om arbeidsmiljø, arbeidsted, stillingsvern mv.)

- Likestilling og diskrimineringsloven (L16.06.2017 nr. 51 Lov om likestilling og forbud mot diskriminering)
- Merverdiavgiftskompensasjonsloven (L12.12.2003 nr. 108 Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.)
- Eigedomsskattelova (L06.06.1975 nr. 29 Lov om eigedomsskatt til kommunene)

3.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering

3.2.1 Tillitsskapende forvaltning og internkontroll

Etikk og varslingsrutiner

Kommunen er gitt stor myndighet knyttet til utførelsen av oppgaver i henhold til en rekke lover og forskrifter. Det er derfor viktig at handlingene til administrasjonen gjenspeiler høy etisk bevissthet. Kommuneloven understreker dessuten at norske kommuner skal forvaltes på en tillitsskapende måte. Kontrollutvalget har gitt innspill om at et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon kan være hvordan kommunen håndterer henvendelser fra innbyggerne.

Etikk og varslingsrutiner var et av temaene i forrige periodes plan for forvaltningsrevisjon i Lyngdal kommune. I Audnedal ble etterlevelse av kravene fastsatt i forvaltningsloven også nevnt som relevant tema forrige perioden. Gjennomføring av disse prosjektene ble ikke prioritert.

Ulike meningsmålinger på nasjonalt nivå tilsier at befolkningens tillit til offentlige tjenester er blitt svekket de siste årene. Samtidig forventer befolkningen større åpenhet og mer informasjon om hvordan offentlige myndigheter anskaffer, produserer og leverer tjenester til innbyggerne. Økt interesse for mulige svakheter i offentlig forvaltning innebærer også for kommunen, at mulige avvik kan ha en vesentlig virkning på tilliten og omdømmet til kommunen. I denne sammenheng kan det være utfordrende å treffe riktig balanse mellom utredning, planlegging, drift og egenkontroll av både tjenesteområdets daglige oppgaver og større omstillingsprosjekter som skal sikre en mer effektiv kommune.

Lyngdal kommune har nylig utviklet egne etiske retningslinjer og varslingsrutiner. Som nylig sammenslått kommune vil Lyngdal imidlertid være ekstra sårbar for tap av tillit og omdømme. Flere tema kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon i denne sammenheng, som internkontrollprosedyrer, håndtering av henvendelser fra innbyggerne, arbeid med etikk og håndtering av varslings og praktisering av innsyn og meroffentlighet. Risikoen vurderes som høy.

Forebygging og avdekking av korrupsjon og misligheter

I en undersøkelse fra 2018 kommer det frem at fire av ti avdelings- og enhetsledere i norske kommuner sier de har vært utsatt for press om å inngå korruperte avtaler. Blant de kommunale lederne svarer blant annet 25 prosent at de er utsatt for press om å favorisere. 17 prosent har opplevd press om omgåelse av regelverket og 14 prosent press om å misbruke offentlige midler.² Norge har falt på rangeringen til Transparency International sin årlige korrupsjonsindeks – i 2017 lå Norge på delt tredje plass med Finland og Sveis, mens vi i 2018 og 2019 havnet på en 7. plass.³ Indeksen reflekterer folks tillit til myndighetene i et land. At Norge får en dårligere score tilsier en noe svekket tillit til myndighetene i befolkningen.

² OE-rapport 2017-61: *Status og råd for etikkarbeid i kommunesektoren* - Utredningsoppdrag for KS, februar 2018 Av Oslo Economics, Kantar TNS og Prof. Tina Søreide

³ <http://transparency.no/2020/01/23/korrupsjonsindeksen-2019-lansert-i-dag-kampen-mot-korrupsjon-fortsetter/>

Risiko for uetisk atferd og korrupsjon oppstår spesielt i situasjoner der kommunen forvalter goder og avgjørelser som kan ha stor økonomisk betydning for den enkelte (som for eksempel innkjøpsmidler og regulering av arealer til utbygging), og der det gjøres skjønnsmessige vurderinger som er vanskelige å etterprøve.⁴

Et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon kan være å undersøke kommunens arbeid med å forebygge og avdekke korrupsjon og misligheter. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Internkontrollprosedyrer, med fokus på evaluering av interne rutiner og måloppnåelse i utvalgte tjenester.	1
	Kommunens håndtering av henvendelser fra innbyggerne.	2
	Kommunens arbeid med etikk og rutiner for håndtering av varsling.	3
	Kommunens arbeid med forebygging og avdekking av korrupsjon og misligheter.	4

3.2.2 Økonomistyring

Kommunedirektøren nevnte for revisjonen at Lyngdal kommune sannsynligvis vil oppleve vesentlig trangere økonomi i årene som kommer, jf. seksjon 2.3 i denne rapporten. Dette medfører behov for effektivisering av kommunens virksomhet.

Nøye budsjettoppfølgning innebærer nøyaktige vurderinger av de faktorene som endrer det økonomiske bildet, tett oppfølging av løpende inntekter og kostnader, og en god evne til å treffe og gjennomføre nødvendige tiltak. Lyngdal kommunes organisering i fire strategiske områder og elleve virksomhetsområder utgjør imidlertid en ny og relativt uvanlig organisasjonsmodell. Som «ny» kommune kan Lyngdal ikke bruke regnskap fra tidligere år som referanse. Kommunen er dessuten i gang med å innføre et nytt elektronisk økonomisystem.

Samlet sett utgjør disse forholdene en mulig utfordring til god økonomistyring i Lyngdal, særlig i begynnelsen av planperioden. Mulige virkninger kan være urealistiske driftsrammer for enkelte tjenester, økte utgifter og vesentlige budsjettoverskridelser. Dette kan medføre behov for å tildele enkelte virksomhetsområder mer driftsmidler enn opprinnelig vedtatt av kommunestyret. Risiko på dette området vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Rutiner for realistisk budsjettering, økonomirapportering og oppfølging av budsjettavvik.	5

⁴ <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/gode-rad-etikkarbeid/risikoanalyser-for-a-avdekke-sarbare-omrader-og-prosesser/>

3.2.3 Personvern

Kommunedirektøren nevnte personvern som mulig tema i sine innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Personopplysninger er alle opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en identifiserbar person. Typiske personopplysninger er navn, adresse, telefonnummer, e-post og fødselsnummer. Biometri, IP-adresser, registreringsnummeret på en bil, og opplysninger om atferdsmønstre er også regnet som personopplysninger, dersom disse kan kobles mot enkeltpersoner. Flere typer personopplysninger regnes som særlig sensitive, som f. eks. helseopplysninger, opplysninger om etnisk opprinnelse opplysninger om seksuell legning, samt opplysninger om straffedommer og lovovertridelser. En rekke tjenester som kommunen leverer til innbyggerne medfører behov for å samle, behandle og arkivere store mengder personopplysninger.

I juni 2018 trådte det i kraft en ny lov om behandling av personopplysninger. Personvernlovgivningen skal ivareta grunnleggende rettigheter som retten til privatliv og personlig integritet.⁵ Behandling av personopplysninger er et krevende fagfelt som stiller krav til vanskelige avveininger mellom hensynet til åpenhet og innsyn i offentlig forvaltning, mot hensyn til personvern og den enkeltes rett til privatliv. Den nye loven setter strengere krav til kommunens behandling av personopplysninger. Flere av disse kravene medfører for kommunen, behov for nye systemer og rutiner, samt opplæring av ansatte. Loven innebærer dessuten erstatningsansvar og overtredelsesgebyrer ved feil behandling av personopplysninger og brudd på innbyggernes personvern. Kommunene har begrensede ressurser til å kunne tilpasse sin virksomhet til den nye loven og dette medfører risiko for enten brudd på personvernloven eller brudd på offentleglova. I ytterste konsekvens kan sensitive personopplysninger på avveie medføre fare for liv og helse.

Revisjonen mener kompleksiteten av de kravene som stilles på dette området, samt omfanget av kommunens erstatningsansvar ved eventuelle avvik, tilsier at risiko knyttet til behandling av personopplysninger bør vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Personvernrutiner og behandling av personopplysninger.	6

3.2.4 Barnefattigdom

Barnefattigdom er et generelt begrep som beskriver levekårene til barn og ungdom som vokser i husholdninger med vedvarende lavinntekt, det vil si i husholdninger som har hatt mindre enn 60 prosent av medianinntekten i Norge over en treårsperiode.

Barnefattigdom danner grunn til flere utfordringer, blant annet når det gjelder levekårsforhold, psykisk helse, læringsutbytte og trivsel på skolen, samt deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter. Barnefamilier som rammes av barnefattigdom har dessuten større sannsynlighet for å flytte fra kommunen, fordi de bor sjeldnere i en bolig som de selv eier.

I 2017 var til sammen 272 barn rammet av barnefattigdom i Audnedal og «gamle» Lyngdal.⁶ Forekomsten av barnefattigdom har økt de siste årene. Flere trekk ved samfunnsutviklingen medfører økt risiko for barnefattigdom i Lyngdal, blant annet:

⁵ Jf. Grunnloven § 102 og den europeiske menneskerettighetskonvensjonen art 8.

⁶ Tall fra Statistisk sentralbyrå. Tall for 2018 og senere år er i skrivende stund ikke enda publisert.

- Høyt antall barn i husholdninger uten yrkestilknyttede personer.
- Høyt antall barn i husholdninger som mottar sosialhjelp.
- Høyt antall barn i husholdninger der minst én person mottar uføretrygd.

Risiko på dette området vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Strategier, tiltak og aktiviteter mot barnefattigdom Lyngdal kommune.	7

3.2.5 Energi og klima

Utviklingen av et bærekraftig lokalsamfunn nevnes som et viktig mål i kommunens planprogram for ny kommuneplan.⁷

Miljødirektoratet har statistikk for kommunenes klimagassutslipp fra 2009.⁸ Statistikk for «gamle» Lyngdal viser til en forholdsvis jevn reduksjon av klimagassutslippene i perioden 2009-2018. Tall for 2019 er ikke tilgjengelig i skrivende stund. Historiske tall for Audnedal kommune er heller ikke tilgjengelige på grunn av kommunesammenslåingen 01.01.20.

	2009	2018	Endring i prosent
Lyngdal kommunes utslipp av klimagasser (tonn CO ₂ -ekvivalenter)	66 057	57 634	- 13,61

Tabell 15: klimagassutslipp i Lyngdal kommune, 2009-2018.
Kilde: Miljødirektoratet.

Å lykkes med å redusere klimagassutslipp krever omstilling og endring av innarbeidede vanter og handlingsmønstre. Det krever samarbeid på tvers av alle sektorer i kommunen. Generelt er det knyttet noe risiko til områder som krever samarbeid på tvers av tjenesteområder. Energi og klima er i tillegg et komplekst og krevende fagområde. Som ny kommune har Lyngdal kun i liten grad mulighet til å vurdere om egne mål, strategier og rutiner i tilstrekkelig grad vil føre til bærekraftig utvikling og videre reduksjon av klimagassutslipp. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp.	8

3.2.6 Beredskap

God kommunal beredskap nevnes som et viktig mål i planprogrammet for ny kommuneplan.⁹ Klimaendringer medfører flere og mer intense episoder med ekstremvær. Flere områder i Lyngdal ligger lavt over havet og er særlig utsatt for flom eller høy vannstand. Dette medfører risiko for brudd på kommunens beredskapsansvar eller brudd på kritiske offentlige tjenester, f. eks. vann og avløp.

⁷ Planprogram for kommuneplan Lyngdal kommune, s. 11.

⁸ Samme metoder og datakilder brukes for alle årene som omfattes av statistikken. Det første året det er beregnet utslipp for er 2009. Årsaken til dette er at det enten ikke finnes datagrunnlag, eller at datagrunnlaget ikke har tilstrekkelig kvalitet lenger tilbake i tid.

⁹ Planprogram for kommuneplan Lyngdal kommune, s. 17.

Konsekvenser kan være skader på eiendom og infrastruktur og fare for liv og helse ved svært alvorlige hendelser.

En av hovedhensiktene med forskrift om kommunal beredskapsplikt er å sikre at kommunen jobber helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Det kan derfor være aktuelt å se på hvordan kommunen sikrer samordning og samarbeid mellom ulike kommunale organer som er involvert i beredskapsarbeidet.

Lyngdal kommune har igangsatt flere risikoreduserende tiltak på dette området. Konsekvensene som ulike utbyggingsområder kan få for miljø, naturressurser og samfunn skal systematisk utredes. Kommunen skal også utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse for utbyggingsområder. En beredskapsøvelse var planlagt i begynnelsen av 2020, men måtte avlyses på grunn av koronasituasjonen. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Samordning og samarbeid mellom ulike kommunale organer involvert i beredskapsarbeidet.	9

3.2.7 Sykefravær

Statistikk publisert av KS viser at både Audnedal og «gamle» Lyngdal i 2019 hadde lavere sykefravær enn gjennomsnitt for kommunalt sektor i Norge.

Kommune	Samlet sykefravær, 2019
Audnedal kommune	6,55 %
«Gamle» Lyngdal kommune	8,58 %
Kommunalt sektor, hele Norge	9,83 %

Tabell 16: Samlet sykefravær for Audnedal, «gamle» Lyngdal og kommunalt sektor i Norge i 2019
Kilde: KS.

Flere kommunalt ansatte opplever imidlertid at arbeidet med kommunesammenslåingen og nytt helsehus har medført at det har vært mindre fokus på reduksjon av sykefraværet den siste tiden. I året før sammenslåingen ble det registrert økende sykefravær i flere kommunale enheter, både i Audnedal og «gamle» Lyngdal. Dette gjelder for eksempel Lyngdal bo- og servicesenter.

Arbeidet med reduksjon av sykefravær beskrives ofte som kompleks og krevende. Sykefravær har konsekvenser for kommunens kostnader og stabilitet og kvalitet i tjenesteproduksjonen. Risikofaktorer som kan påvirke arbeidsmiljøet negativt og brudd på HMS-rutiner og bestemmelser i arbeidsmiljøloven, kan medføre fare for liv og helse. Kommunen som arbeidsgiver kan også komme i erstatningsansvar for eventuelle skader som resultat av arbeidsulykker og uforsvarlige arbeidsforhold. Bruk av vikarer medfører økte driftsutgifter for kommunen, sammenlignet med fast ansettelse av kommunale medarbeidere. De fleste tjenestene som leveres av kommunen er lovregulert, og avvik i kvaliteten kan medføre brudd på sentrale lovbestemmelser. Gjentatte lovbrudd eller utilfredsstillende kvalitet i tjenestene vil over tid kunne svekke tilliten til kommunen.

Forholdvis lavt sykefravær de siste årene avveies mot økende fravær i enkelte enheter, store økonomiske konsekvenser ved avvik og faren for lovbrudd og eventuelt erstatningsansvar. Revisjonen vurderer dermed risiko på dette området som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
middels	Forebygging, oppfølging og reduksjon av sykefravær blant kommunale ansatte.	10

3.2.8 Selvkost

Det sentrale med selvkostprinsippet er at kommunen ikke kan kreve høyere gebyrer for en tjeneste enn at det dekker de utgiftene kommunen har med å yte tjenesten. Dette gjelder både direkte og indirekte utgifter. Kommunen kan vedta at den skal ha full kostnadsdekning på enkelte områder, mens for andre områder kan kommunen subsidiere hele eller deler av tjenesten.

Den 1. januar 2020 trådte det i kraft en ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)¹⁰. Forskriften regulerer beregningsgrunnlaget for hva som kan inngå i selvkost, hvordan kommunen skal korrigere feil og håndtering av overskudd og underskudd. Kommunen har plikt til å dokumentere hvordan beregningen av samlet selvkost er gjort. Aktuelle områder for selvkostberegninger er innen vannforsyning, avløpshåndtering, plan- og byggesaksbehandling eller kart- og delingsforretning. Selvkostberegning av renovasjonstjenesten foretas av Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS (RFL). Denne er nærmere vurdert i kapittel 7.1.1.

Et aktuelt forvaltningsrevisjonsprosjekt kan være å se på hvordan selvkost håndteres i kommunen, og om regelverket følges. Eksempelvis hvordan indirekte kostnader blir fordelt, hvorvidt alle henførbare kostnader blir belastet, og om kostnader som ikke er henførbare blir tatt med.

Det foreligger en generell risiko for at bestemmelsene om selvkostberegninger ikke etterleves. Konsekvensene av feil i selvkostregnskapet kan være at innbyggerne betaler for mye for kommunale tjenester.

Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Kommunens etterlevelse av reglene i selvkostforskriften.	11

¹⁰ Fastsatt med hjemmel i kommuneloven § 15-1.

4 Oppvekst

I dette kapittelet har vi samlet temaer knyttet til oppvekst. Vi gjør først rede for organisering og nevner sentrale lover som regulerer kommunens arbeid på dette området. Deretter følger en risiko- og vesentlighetsvurdering med forslag til mulige tema for forvaltningsrevisjon. Alle foreslåtte temaer for forvaltningsrevisjon er også samlet i en tabell først i rapporten.

4.1 Organisering og sentrale lover

Oppgaver og tjenester knyttet til oppvekst i Lyngdal kommune er fordelt mellom fire kommunale virksomheter. Hver virksomhet består av underliggende enheter (f. eks. enkelte skoler og barnehager), samt en virksomhetsleder og eventuelt stab. Figuren nedenfor viser en kort oversikt over kommunens virksomheter innenfor oppvekst, samt deres respektive ansvarsområder.

Figur 8: Oversikt over kommunens virksomhetsområder innenfor oppvekst og kultur.
Kilde: Lyngdal kommune.

Lyngdal har ikke etablert egen virksomhet for kommunalt barnevern. Kommunens barneverntjenester ivaretas i stedet gjennom det interkommunale samarbeidet «Lister barnevern» hvor Farsund kommune er vertskommune. Aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til kommunalt barnevern omtales i dette kapittelet, jf. seksjon 4.2.2.

Leseren gjøres oppmerksom på at kommunens helsestasjon i praksis også er involvert i oppgaver og tjenester relatert til oppvekst. Dette gjelder for eksempel helsekontroll av nyfødte, småbarn og ungdommer. En mer omfattende beskrivelse av kommunens helsestasjon avgis under kapittel 5 om helse og velferd. For mer informasjon om aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til helsestasjonen viser vi til seksjon 5.2.1 i denne rapporten.

Sentrale lover

- Forvaltningsloven (L10.02.1967 Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker)
- Opplæringslova (L17.07.1998 nr. 61 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa)
- Barnehageloven (L17.06.2005 nr. 64 Lov om barnehager)
- Barnevernloven (L17.07.1992 nr. 100 Lov om barneverntjenester)
- Helse- og omsorgstjenesteloven (L24.06.2011 nr. 30 Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.)

4.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering

4.2.1 Rus og kriminalitet blant barn og ungdom

Både Audnedal og «gamle» Lyngdal kommune gjennomførte Ungdataundersøkelsen i 2019.¹¹ Resultatene tilsier at bruk av cannabis var mindre utbredt i begge kommunene enn i resten av Agder og Norge for øvrig.

Ifølge flere kilder utgjør alkohol- og rusmisbruk imidlertid en økende utfordring blant enkelte ungdomsmiljøer i Lister-området. Utvikling knyttet til rusmisbruk og kriminalitet blant barn og ungdom har vært omtalt i lokale media, og revisjonen er kjent med at det foreligger en generell bekymring rundt dette temaet i lokalbefolkningen.

Flere aktører i Lyngdal har inngått et formelt samarbeid for samordning av rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT-samarbeid).¹² Kommunen har ansatt egen SLT-koordinator for å organisere samarbeidet. Revisjonen er imidlertid ikke kjent med om kommunen har fastsatt konkrete og talfestede mål for arbeidet på dette området. Revisjonen er heller ikke kjent med om Lyngdal kommune har utarbeidet en særskilt strategi for forebygging av rus og kriminalitet blant barn og ungdom.

Rusmisbruk og kriminalitet blant barn og ungdom kan utgjøre en umiddelbar fare for liv og helse. Ungdomskriminalitet kan også føre til uønskede virkninger for nærmiljøet, for eksempel hærverk i sentrum. Dersom kommunen ikke i tilstrekkelig grad arbeider mot rusmisbruk og kriminalitet i sårbare målgrupper, vil det også kunne oppstå avvik fra enkelte bestemmelser i folkehelseloven, helse- og omsorgstjenesteloven og barnevernloven. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Forebygging av rusproblemer blant barn og ungdom.	12

4.2.2 Barnevern

Barnevernoppgaver i Lyngdal kommune ivaretas gjennom det interkommunale samarbeidet «Lister barnevern». Farsund kommune er vertskommune for samarbeidet. Ansatte i Lyngdal kommune har imidlertid opplysningsplikt ved mistanke eller kunnskap om mishandling, omsorgssvikt eller alvorlige atferdsvansker.

Opplysningsplikten er et vanskelig område, preget av mange gråsoner og etiske dilemmaer. Revisjonen kan på generelt grunnlag derfor ikke avskrive risiko for svikt i kommunal opplysningsplikt. Konsekvensene ved avvik på dette området vurderes som svært høye, både for det berørte barnet og for kommunen som har erstatningsansvar etter barnevernloven. Risikoen knyttet til kommunal opplysningsplikt vurderes derfor som høy.

Barneverntjenestene som innbyggerne i Audnedal og «gamle» Lyngdal mottok i 2019, var ifølge Bufdir av høyere kvalitet enn snittet for norske kommuner.¹³ Antall barnevernssaker per innbygger

¹¹ Ungdata er et kvalitetssikret og standardisert system for lokale spørreskemaundersøkelser. Undersøkelsen innebærer at skoleelever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring svarer på spørsmål om ulike sider ved livet sitt. Undersøkelsene foregår i skoletiden og gjennomføres elektronisk.

¹² Samarbeidet involverer blant annet helsestasjonen, kommunens skoler, politiet, frivillige organisasjoner osv.

¹³ Bufdirs vurdering av kvalitet i barneverntjenester hovedsakelig tar utgangspunkt i overholdelse av frister og lovkrav som gjelder for barneverntjenesten. Indikatorene vurderer dermed forhold som ofte vil følges opp som del av internkontrollen i kommunene. Indikatorene gir imidlertid ikke informasjon om barn og familiers opplevelse av kvalitet. Se: https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/

har imidlertid vært langt høyere i «gamle Lyngdal» enn i Audnedal, resten av fylket og Norge for øvrig. Det er dessuten uklart hvilke kontrolltiltak som den nye kommunen har iverksatt for å sikre at Lister barnevern drives på en kostnadseffektiv måte. Dette kan være en utfordring, fordi Lyngdal kommune forblir ansvarlig dersom egne innbyggerne ikke er tilstrekkelig ivaretatt av Lister barnevern. Risikoen på dette området vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Varsling av barnevernssaker i kommunes barnehager, skoler og helsestasjon.	13
Middels	Oppfølging av vertskommunesamarbeidet med Farsund kommune om felles barnevern.	14

4.2.3 Barnehage

Lyngdal har fire kommunale barnehager som er organisert under virksomheten barnehage. Disse er Lyngtua barnehage, Nygård barnehage, Kongsmo barnehage og Byremo barnehage.¹⁴ Tabellen nedenfor viser en oversikt over antall plasser, barn og årsverk i kommunens barnehager.

BARNEHAGE:	ANTALL PLASSER:	ANTALL BARN:	ANTALL ÅRSVERK	LEDELSE:
Kongsmo	78	57	12,2	100% styrer 20% nestleder
Byremo	64	45	10,8	100 % styrer 20% nestleder
Nygård	153	124	27,8	100% styrer 60% nestleder
Lyngtua	154	116	27,3	100% styrer 60% nestleder

Tabell 17: Nøkkeltall for kommunale barnehager i Lyngdal.

Nb.: Barn under tre år teller to plasser.

Kilde: Lyngdal kommune

Høsten 2020 er det planlagt vedtatt flere endringer i barnehageloven når prop. 96 L (2019–2020) legges frem for Stortinget. Det skal blant annet innføres en bestemmelse om barns rett til et godt psykososialt miljø og aktivitetsplikt tilsvarende den som gjelder for skolene i opplæringslova kapittel 9A siden 2017. Videre styrkes kommunens rolle som tilsynsmyndighet og det stilles krav om barnehagemyndighetens uavhengighet. Det innføres krav om internkontroll for å sikre at kommunene følger det nye regelverket om mobbing og andre regler som gjelder for barnehager. Oppgaven med å føre økonomisk tilsyn med bruk av tilskudd i private barnehager er foreslått flyttet fra kommunene til staten.

Ved innføring av nye regler er det aktuelt å se hvordan kommunen jobber for å etterleve det nye regelverket. Dersom kontrollutvalget ønsker å prioritere en forvaltningsrevisjon med tema barnehage, vil det antagelig være mest hensiktsmessig å bestille et slikt prosjekt mot slutten av planperioden, etter at de nye reglene har fått virke en stund. Konsekvenser av manglende etterlevelse på dette området kan i verste fall ha konsekvenser for liv og helse. Risikoen vurderes som middels.

¹⁴ Det finnes i tillegg åtte private barnehager i kommunen. Forvaltning og drift av disse barnehagene ligger utenfor kommunens virksomhet.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Etterlevelse av nye regler om barnas rett til et godt psykososialt miljø i barnehagene.	15
	Kommunens rolle som tilsynsmyndighet.	16

4.2.4 Skole

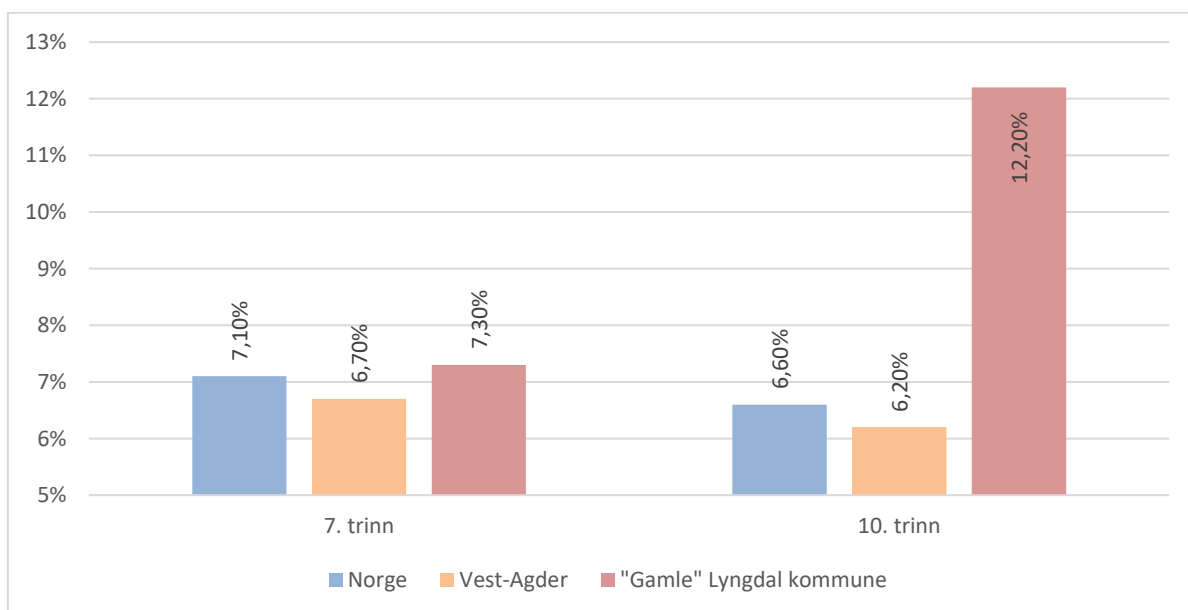
Mobbing på barne- og ungdomsskoler: I forrige planperioden ble det gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjekter med tema psykososialt skolemiljø i både Audnedal og «gamle» Lyngdal kommune. I Audnedal ble det også gjennomført en etterkontroll for å dokumentere kommunens arbeid med å rette opp tidligere svakheter på dette området.

Fylkesmannen i Agder har gjennomført tilsyn av ungdomsskolene i Audnedal (2017) og Lyngdal kommune (2020). Fylkesmannen har ikke avdekket lovbrudd i Audnedal, men fant flere avvik i elevenes psykososiale skolemiljø ved Lyngdal ungdomsskole. Kommunen har mottatt pålegg om å lukke avvikene innen 1. mai 2020.

Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse fra 2019 tilsier at forholdsvis få elever på Konsmo skole og Byremo barne- og ungdomsskule har opplevd mobbing i løpet av det siste året. Når det gjelder «gamle Lyngdal», viser derimot resultatene fra elevundersøkelsen at en vesentlig andel av elevene ble utsatt for mobbing, særlig på ungdomstrinnet.

Konsekvensene ved avvik i elevenes psykososiale skolemiljø omfatter brudd på opplæringsloven, samt mulig erstatning- og straffeansvar for skoleeieren (kommunestyret). Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Forebygging, avdekking og håndtering av mobbesaker på Lyngdal ungdomsskole.	17

Figur 9: Andel av elever som opplever mobbing og krenkende atferd to eller flere ganger i måneden, i Norge, Vest-Agder og «gamle» Lyngdal kommune (skoleår 2018-19).
 Kilde: Utdanningsdirektoratet

Tidlig innsats - spesialundervisning på skolen:

Gjennomsnittlig poengsum for elever som avsluttet 10. klasse i Audnedal og «gamle» Lyngdal kommune, var henholdsvis 41,6 og 40,9 grunnskolepoeng i 2019. Dette er noe lavere enn gjennomsnittlig resultat for resten av Norge (42,0 grunnskolepoeng).¹⁵

Nasjonalt - Fylke - Kommune - Enhet	2016-17		2017-18		2018-19	
	Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer	
	Begge kjønn		Begge kjønn		Begge kjønn	
	Grunnskolepoeng	Antall elever	Grunnskolepoeng	Antall elever	Grunnskolepoeng	Antall elever
- Hele landet	41,4	58 360	41,8	57 727	42,0	58 750
- Vest-Agder	41,1	2 283	41,4	2 197	41,7	2 126
+ Audnedal	39,6	49	41,0	45	41,6	48
+ Lyngdal	40,5	127	41,5	115	40,9	117

Tabell 18: Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i Norge, Vest-Agder, Audnedal og «gamle» Lyngdal.

Kilde: Utdanningsdirektoratet

På tross av disse svake resultatene, er andelen av elevene som får spesialundervisning lavere i Lyngdal enn i resten av landet. Dette kan tyde på at skolene har utfordringer med tidlig innsats, samt med å identifisere hvilke elever som har behov for spesialundervisning.

Nøkkeltall fra 2019	Audnedal	Lyngdal	Landet utenom Oslo
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (prosent)	6,5	6,2	7,7

Tabell 19: Spesialundervisning i grunnskolen.

Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Konsekvenser av å ikke lykkes med å gi elevene tilpasset opplæring for å sikre læringsutbytte kan i være både alvorlige og langvarige. Manglende gjennomføring av videregående skole kan senere føre til en rekke andre utfordringer for den personen det gjelder, og en dårlig start på voksenlivet. Det kan også medføre en betydelig økonomisk belastning for kommunen. En økning i omfanget av spesialpedagogisk hjelp i barnehage og spesialundervisning i skolen, vil ha stor innvirkning på det økonomiske handlingsrommet og mulighetene for fleksibel ressursbruk innenfor oppvekstområdet. Det er derfor avgjørende å sette inn hjelp så tidlig som mulig i opplæringsløpet og samtidig holde tilstrekkelig kvalitet på det ordinære skoletilbudet. Det kan derfor være aktuelt å se på hvordan kommunen jobber med å sikre tidlig innsats og tilpasset opplæring for elever som viser signaler for ekstra behov for faglig og sosial oppfølging. Det er også store økonomiske besparelser å hente for kommunen dersom den lykkes bedre med å sikre alle barn og unge muligheter for gode liv, utdanning og mulighet for meningsfullt arbeid. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Spesialundervisning i kommunens skoler, med særlig fokus på tidlig innsats i opplæringsløpet.	18

¹⁵ Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet, og danner grunnlag for opptak til videregående skole.

5 Helse og velferd

I dette kapittelet har vi samlet temaer knyttet til helse og velferd. Vi gjør først rede for organisering og nevner sentrale lover som regulerer kommunens arbeid på dette området. Deretter følger en risiko og vesentlighetsvurdering med forslag til mulige tema for forvaltningsrevisjon. Alle foreslåtte temaer for forvaltningsrevisjon er også samlet i en tabell først i rapporten.

5.1 Organisering og sentrale lover

Oppgaver og tjenester knyttet til helse og velferd i Lyngdal kommune er fordelt mellom seks kommunale virksomheter. Hver virksomhet består av underliggende enheter (f. eks. enkelte omsorgsboliger og sykehjem), samt en virksomhetsleder og eventuelt stab. Figuren nedenfor viser en kort oversikt over aktuelle virksomheter, samt deres respektive ansvarsområder.

Figur 10: Oversikt over kommunens virksomhetsområder innenfor helse og velferd.
Kilde: Lyngdal kommune.

NAV-kontoret i Lyngdal er en del av det interkommunale samarbeid «NAV-Lister», hvor Kvinesdal er vertskommune. Aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter på dette området omtales i seksjon 5.2.8.

Det er ikke etablert egen legevaktordning i Lyngdal kommune. Kommunale tjenester på dette området ivaretas gjennom interkommunale samarbeid med Flekkefjord og Åseral. Aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til legevaktjenester omtales i seksjon 5.2.9.

Sentrale lover

- Forvaltningsloven (L10.02.1967 Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker)
- Helse- og omsorgstjenesteloven (L24.06.2011 nr. 30 Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.)
- Barnevernloven (L17.07.1992 nr. 100 Lov om barneverntjenester)
- Sosialtjenesteloven (L18.12.2009 nr. 131 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen)
- Folkehelseloven (L24.06.2011 nr. 29 Lov om folkehelsearbeid)
- Smittevernloven (L.94.08.05 nr. lov om Lov om vern mot smittsomme sykdommer)
- Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften)

5.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering

5.2.1 Helsestasjonen

Helsestasjonen bygger på tverrfaglig samarbeid for å følge gravide kvinner, småbarn og ungdom i Lyngdal kommune. Virksomheten tilbyr blant annet helsekontroll, oppfølging og vaksinerings av nyfødte barn i kommunen. Helsestasjonen tilbyr også støtte til livsmestring, forebygging av rus- og psykiske problemer, samt fortrolige samtaler til barn, ungdom og familier i vanskelige situasjoner. Helsestasjonen er dermed et viktig ledd i kommunens forebyggende arbeid for folkehelse, og skal bidra med å henvise innbyggere til relevante tjenester så tidlig som mulig.

Tverrfaglig koordinering er imidlertid ressurskrevende å jobbe med, både med tanke på tidsbruk og økonomi. For å nå sine målsettinger er helsestasjonen avhengig av godt samarbeid både med andre kommunale organer og eksterne aktører, blant annet Lister barnevern. Overgangen fra Audnedal og «gamle» Lyngdal til ny kommune medfører behov for å omstille enkelte tjenester, slik at disse tilpasses endringer i befolkningssammensetningen. Flere kilder har uttrykt bekymring for kvaliteten på enkelte tjenester ved helsestasjonen i Lyngdal. Dette gjelder særlig oppfølging av gravide, nyfødte og småbarn.

Bekymringer rundt kvaliteten på oppfølgingstjenester ved helsestasjonen kan føre til at færre innbyggerne benytter seg av relevante tjenester, og dermed til svakt forebyggende arbeid innen folkehelse. Potensielle utfordringer ved helsestasjonen kan dessuten føre til avvik fra enkelte bestemmelser i folkehelseloven, helse- og omsorgsloven og barnevernloven. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Kvalitetsutvikling og regelverksetterlevelse i helsestasjonen .	19
	Tverrfaglig oppfølging av gravide kvinner, småbarn og ungdommer.	20

5.2.2 Rusomsorg

Flere kilder nevnte for revisjonen at kommunens arbeid mot rusmisbruk preges av faglige uenigheter og svakt samarbeid mellom ulike tjenester. Dette gjelder særlig oppfølging av rusmisbrukere i overgangsperioden fra forebyggende arbeid og lavterskeltilbud til mer omfattende rusomsorg. Praksisen og rutiner på dette området anses som et relevant tema for forvaltningsrevisjon.

Kommunedirektoren understreker sin bekymring for mulighet for vold og trusler mot ansatte i helse- og omsorgssektoren. Dette gjelder særlig ansatte som besøker rusmisbrukere på privat adresse. Flere slike saker ble omtalt i både landsdekkende og lokale media de siste årene, noe som kan tyde på at trusselbildet mot kommunalt ansatte er blitt forverret.

Utfordringer innen rusomsorg kan føre til alvorlige konsekvenser. Blant disse kan det nevnes fare for liv og helse, samt brudd på bestemmelser fastsatt i relevante lover og forskrifter. Når det gjelder trusler mot kommunale ansatte, kan disse føre til svakt arbeidsmiljø, brudd på bestemmelser fastsatt i arbeidsmiljøloven, samt livstruende vold i ekstreme tilfeller. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Samarbeid og samhandling i kommunal rusomsorg.	21
	Rutiner for vern av kommunalt ansatte i kontakt med rusmisbrukere.	22

5.2.3 Smittevern

Koronavirus-krisen har vist at mange kommuner har utfordringer med å tolke eller etterleve enkelte bestemmelser i smittevernloven. Et stort antall kommuner mangler dessuten tilstrekkelig lager av smitteverneutstyr. Revisjonen er ikke kjent med i skrivende stund, at smittevern nevnes som et prioritert område i kommunens overordnede planverk.

Folkehelseinstituttets vaksinasjonsregister viser forholdsvis lav vaksinasjonsdekning blant barn og ungdom i «gamle» Lyngdal.¹⁶ Registeret viser dessuten at vaksinasjonsdekningen mot influensa blant innbyggerne over 65 år er lavere i Lyngdal enn i resten av Norge.

År			2010-2014	2011-2015	2012-2016	2013-2017	2014-2018
Alder	Vaksine mot	Geografi					
16 år	Meslinger	Hele landet	94,2	93,5	92,9	92,5	92,4
		Vest-Agder	94,2	93,2	92,2	92,1	91,5
		Lyngdal	91,3	88,3	87,6	87,5	87,2

Tabell 20: Andel (prosent) av 16-åringer vaksinert mot meslinger i Norge, Vest-Agder og «gamle» Lyngdal.

Kilde: Folkehelseinstituttets vaksinasjonsregister

Svak vaksinasjonsdekning og utfordringer innen smittevern kan medføre fare for liv og helse, særlig blant enkelte utsatte grupper (nyfødte og småbarn, innbyggerne med immunsviktsykdommer eller over 65 år osv.). Ved smitteutbrudd, epidemier og pandemier kan slike utfordringer føre til økt sykefravær og sosiale utgifter. Risikoen vurderes som høy.

År	2018/2019
Geografi	
Hele landet	38,2
Vest-Agder	37,5
Lyngdal	33,3

Tabell 21: Andel (prosent) av influensavaksinerte over 65 år.

Kilde: Folkehelseinstituttets vaksinasjonsregister

¹⁶ Revisjonens gjennomgang av Folkehelseinstituttets vaksinasjonsregister tyder på at vaksinasjonsdekning mot meslinger blant ungdom i «gamle» Lyngdal var lavest av alle kommuner i Vest-Agder i perioden 2014-2018.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Kommunens arbeid for å sikre tilstrekkelig vaksinasjonsdekning i utvalgte målgrupper (ungdom, innbyggere over seksti år osv.).	23
	Kommunens håndtering av korona-utbruddet i 2020.	24

5.2.4 Forebygging av livsstilsykdommer

Omtrent 60 prosent av dødsfallene i Norge skyldes livsstilsykdommer som kunne vært forebygget. I hvilken grad kommunens helse- og velferdstjenester vil være bærekraftige i fremtiden påvirkes i stor grad av utviklingen i andel innbyggere med livsstilsykdommer.

Statistikk fra Folkehelseinstituttet viser at Lyngdal kommune ligger vesentlig over landsgjennomsnittet for risikoforhold knyttet til livsstilsykdommer, blant annet når det gjelder overvekt blant ungdom og unge voksne. I de siste årene har norske kommuner registrert en økning i ressurskrevende helsetjenester som ytes til pasienter med livsstilsykdommer. Disse tjenestene utgjør vesentlige kostnader for kommunen, samt økt tidsforbruk for ansatte i helse- og omsorgssektoren. Utfordringer knyttet til livsstilsykdommer forventes å øke, samtidig som en større andel av innbyggere blir eldre. Utviklingen rammer dessuten yngre pasienter som heller ikke ville hatt behov for behandling.

Forebyggende arbeid er et krevende fagfelt, hvor resultatene er vanskelige å måle. Stort aktivitetstrykk innenfor helse- og omsorgssektoren kan dessuten føre til at tjenestene ikke klarer å prioritere forebyggende arbeid i så stor grad som ønskelig. Økt forekomst av livsstilsykdommer kan føre til større sosiale- og helseforskjeller, samt redusert levealder, økt sykefravær og flere innbyggerne på uførepensjon. Flere syke innbyggerne kan medføre behov for å utvide kommunale helsetjenester, og dermed bidra til en økning av kommunens helse- og sosiale utgifter. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Systematisk forebygging av livsstilsykdommer (fedme, røyking ol.).	25

5.2.5 Habilitering

Virksomhet for habilitering gir ulike tilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne, medfødte eller tidlig ervervede tilstander. Kjennetegn ved målgruppen er at de ikke følger et forventet utviklingsforløp, og at det er behov for gjentakende prosesser gjennom hele eller store deler av livsløpet.

Virksomhet for habilitering har døgnbemannet drift, og har ansvar for å tilby tjenester innenfor områdene:

- avlastning
- helsetjenester i eget hjem, herunder praktisk bistand og opplæring
- aktivitetstilbud, herunder dagsenter

Kontrollutvalget nevnte kommunale tjenester til psykisk utviklingshemmede som mulig tema for forvaltningsrevisjon. Arbeidet med habilitering er ofte kompleks, ressurskrevende og langvarig. På generelt grunnlag foreligger det risiko for feilvurderinger og rutinesvikt. Flere alvorlige hendelser har fått stor oppmerksomhet i riksdekkende media, for eksempel fra Tolga kommune.

Mulige forvaltningsrevisjonsprosjekter kan være å se nærmere på lovpålagte tjenester som leveres til psykiske utviklingshemmede og deres pårørende. Det kan også være aktuelt å vurdere kvaliteten og ventetid på utvalgte tjenester. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Tjenestetilbud til psykisk utviklingshemmede og deres pårørende.	26

5.2.6 Kapasitet- og kvalitetsutvikling i eldreomsorg

Etter revisjonens beregning har Lyngdal kommune til sammen 79 plasser i institusjonstjenester (23 plasser ved Byremo omsorgssenter og 56 plasser ved Lyngdal helsehus). Begge omsorgssentrene tilbyr både korttids- og langtidsopphold, i tillegg til hjemmebaserte tjenester. Lyngdal helsehus har i tillegg ansvar for kommunal øyeblikkelig hjelp.¹⁷ Lyngdal helsehus ble nylig ferdigstilt, og kommunen overtok bygget formelt 27. mars 2020.

Lyngdal kommune vil de neste årene oppleve en stor vekst av pensjonister mellom 67 og 79 år. Delen av eldre over 80 vil også øke kraftig, samtidig som andelen unge går ned. Dette vil medføre behov for flere plasser i omsorgsinstitusjoner, samtidig som andelen av innbyggere som trenger hjemmetjenester vil øke. Revisjonen legger til grunn til at denne utviklingen ble tatt hensyn til i dimensjoneringen av kommunens nye helsehus. Rutiner for tildeling av omsorgstjenester ble vurdert ved gjennomføring av en forvaltningsrevisjon i forrige planperiode. Risikoen på disse områdene vurderes dermed som lav.

Samhandlingsreformen, samt nye forskrifter, retningslinjer og veiledere innebærer imidlertid at kommunen må levere stadig mer avanserte helsetjenester til innbyggerne. Medisinsk utvikling innebærer dessuten at flere pasienter overlever med alvorlige sykdommer, og får langvarig behov for omfattende helsehjelp. Denne situasjonen medfører at både antall og kompleksitet i oppgavene utvikler seg raskt, uten en tilsvarende økning i statlige overføringer eller andre inntektskilder. Dette skaper et krevende utfordringsbilde for kommunen, særlig med hensyn til måloppnåelse og økonomi. Lyngdal kommune arbeider aktivt med effektivisering og kvalitetsutvikling av helsetjenester, men i hvilken grad disse tiltakene kan bidra til å løse fremtidige utfordringer er fortsatt uklart. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Kommunens målsetting og strategi for kvalitetsutvikling i eldreomsorg.	27
	Effektiv drift av kommunens omsorgssentre.	28

5.2.7 Håndtering av legemidler

Legemiddelforskriften stiller en rekke krav til hvordan håndtering av legemidler skal skje. Det kan være aktuelt å undersøke om kommunen etterlever kravene i legemiddelforskriften. Mangler ved legemiddelhåndtering kan få konsekvenser for liv og helse og kan ha store økonomiske konsekvenser for kommunen. Risikoen vurderes som middels.

¹⁷ Kommunal øyeblikkelig hjelp er et tilbud for pasienter som trenger innleggelse for behandling, observasjon og pleie, men som kan behandles i primærhelsetjenesten. Dette som et alternativ til innleggelse på sykehus. Pasienten vurderes av fastlege eller legevakt, og det avklares med avdelingen før det gis et tilbud.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
middels	Håndtering av legemidler i kommunens helse- og omsorgstjenester.	29

5.2.8 NAV

Fra 1. januar 2020 har Kvinesdal, Farsund, Flekkefjord, Lyngdal og Sirdal blitt en del av et interkommunalt NAV-samarbeid. Samarbeidet har fått navnet NAV Lister. Kvinesdal er vertskommune. Lyngdal kommune har delegert myndighet til å utføre de oppgavene som er hjemlet i sosialtjenesteloven og introduksjonsloven til vertskommunen. Fastsettelsen av veiledende stønader som utbetales etter sosialtjenesteloven, er også delegert til vertskommunen.

Etableringen av NAV Lister anses som et viktig effektiviseringstiltak, og vil sannsynligvis føre til lavere kostnader for Lyngdal kommune. Kommunen har imidlertid kun begrenset mulighet til å tilpasse virksomheten i NAV Lister til eventuelle endringer i egen situasjon og behov. Det er dessuten uklart hvilke kontrolltiltak som kommunen har iverksatt for å sikre seg at tjenesten drives på en kostnadseffektiv og forsvarlig måte. Dette er en viktig problemstilling fordi Lyngdal kommune forblir juridisk og økonomisk ansvarlig dersom egne innbyggerne ikke blir tilstrekkelig ivaretatt av NAV Lister.

Konsekvensene ved svak oppfølging av interkommunalt samarbeid på dette området kan være budsjettoverskridelser, lite effektiv drift og mulige brudd på relevante lover og forskrifter, bl.a. sosialtjenesteloven. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
middels	Kommunens kontrolltiltak for effektiv og forsvarlig drift av NAV Lister.	30

5.2.9 Legevakt

Det ble ikke etablert felles legevaktordning etter kommunesammenslåingen. Fra 01.01.20 henvises innbyggerne fra «gamle Lyngdal» til Flekkefjord interkommunale legevakt, mens innbyggerne i Audnedal henvises til legevakten i Åseral.

Denne situasjonen medfører at Lyngdal kommune har inngått to ulike interkommunale samarbeid om legevaktstjenester. Dette er en relativt kompleks og uvanlig ordning, som kan føre til merkostnader og forskjeller i kvaliteten på tjenestene som leveres til innbyggerne. Denne ordningen svekker dessuten kommunens mulighet til å tilpasse legevaktstjenester til egen situasjon og behov. Videre er det uklart hvilke kontrolltiltak som kommunen har iverksatt for å sikre seg at tjenesten drives på en kostnadseffektiv og forsvarlig måte.

Konsekvensene ved svak oppfølging av interkommunalt samarbeid på dette området kan være budsjettoverskridelser, lite effektiv drift og mulige brudd på relevante lover og forskrifter. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
middels	Kommunens kontrolltiltak for effektiv og forsvarlig drift av interkommunale legevaktstjenester.	31

6 Samfunnsutvikling

I dette kapittelet har vi samlet temaer som er knyttet til teknisk drift og samfunnsutvikling i Lyngdal kommune. Vi gjør først rede for organisering, og nevner sentrale lover som regulerer kommunens arbeid på dette området. Deretter følger en risiko- og vesentlighetsvurdering med forslag til mulige temaer for forvaltningsrevisjon. Alle foreslåtte temaer for forvaltningsrevisjon er også samlet i en tabell først i rapporten.

6.1 Organisering og sentrale lover

Oppgaver og tjenester knyttet til teknisk drift og samfunnsutvikling i Lyngdal kommune er fordelt mellom to kommunale virksomheter. Hver virksomhet består av enkelte tekniske tjenester (f. eks. byggesaksbehandling, vann og avløp, renhold ol.), samt en overordnet virksomhetsleder og eventuelt stab. Figuren nedenfor viser en kort oversikt over de to aktuelle virksomhetene, samt deres respektive ansvarsområder.

Figur 11: Oversikt over kommunens virksomhetsområder innenfor tekniske tjenester og samfunnsutvikling.

Kilde: Lyngdal kommune

Lyngdal kommune har ikke etablert et eget kommunalt brannvesen. Kommunale tjenester på dette området ivaretas gjennom det interkommunale selskapet «Brannvesenet sør IKS». Aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til brannvesenet omtales i seksjon 7.1.2.

Sentrale lover

- Forvaltningsloven (L10.02.1967 Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker)
- Plan- og bygningsloven (L27.06.2008 nr. 71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling)
- Naturmangfoldloven (L19.06.2009 nr. 100 Lov om forvaltning av naturens mangfold)
- Viltloven (L29.05.1981 nr. 38 Lov om jakt og fangst av vilt)
- Forurensningsloven (lov om vern mot forurensing og om avfall)
- Jordloven (L12.05.1995 nr. 23 Lov om jord)
- Skogbrukslova (L27.05.2005 nr. 31 Lov om skogbruk)
- Matrikkellova (L17.06.2005 nr. 101 Lov om eighedsregistrering)
- Konesjonsloven (L28.11.2003 nr. 98 Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom)
- Veglova (L21.06.1963 nr. 23 Lov om vegar)
- Vass- og avløpsanleggslova (L16.03.2012 nr. 12 Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg)
- Havne- og farvannsloven (L21.06.2019 nr. 70 Lov om havner og farvann)
- Vannressursloven (L24.11.2000 nr. 82 Lov om vassdrag og grunnvann)
- Kulturlova (L29.06.2007 nr. 89 Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd)
- Barnevernloven (L17.07.1992 nr. 100 Lov om barneverntjenester)

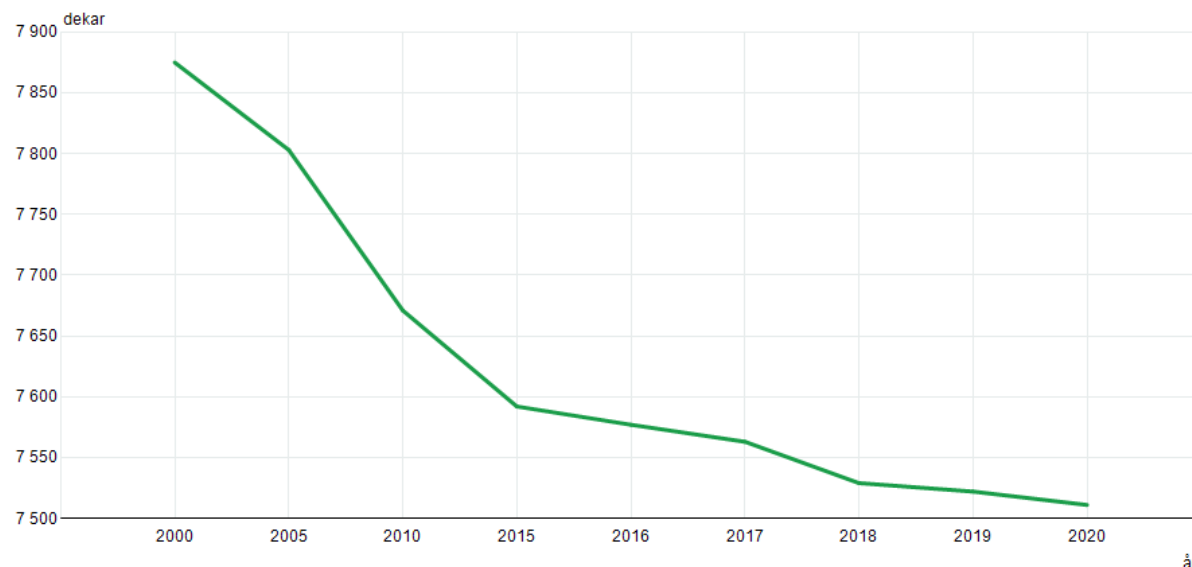
6.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering

6.2.1 Kvalitet i byggesaksbehandling

Dispensasjoner etter plan og bygningsloven

I skrivende stund er 7 511 dekar av strandsonearealet regnet som potensielt tilgjengelig strandsone i Lyngdal kommune. Dette er en nedgang på 364 dekar i samme geografiske området siden år 2000.¹⁸ Figuren under viser utviklingen i tilgjengelig strandsoneareal i kommunen i perioden 2000-2019.

08917: Strandsoneareal på fastlandet (dekar), etter år. Lyngdal, Potensielt tilgjengelig strandsoneareal, Strandsoneareal på fastlandet inkludert øyer med fastlandsforbindelse.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 12: Potensielt tilgjengelig strandsoneareal.

Kilde: SSB

I 2019 ble 42 prosent av alle byggesakene i «gamle» Lyngdal innvilget etter vedtak om dispensasjon fra plan, mot kun 17 prosent i Norge for øvrig. Revisjonen viser til at tidligere kommunale planer i Audnedal og «gamle» Lyngdal ikke nødvendigvis er tilpasset behovene og samfunnsutviklingen i den nye kommunen. Dette kan føre til at enda flere byggesaker innvilges etter vedtak om dispensasjon fra kommuneplanen.¹⁹

	2015	2016	2017	2018	2019
Hele landet	18 %	17 %	17 %	18 %	17 %
"Gamle" Lyngdal	29 %	66 %	30 %	47 %	42 %
Audnedal	20 %	17 %	18 %	8 %	3 %

Tabell 22: Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent).

Kilde: SSB

¹⁸ Potensielt tilgjengelig strandsone er av SSB definert som areal som ikke er bygningsnært, det vil si nærmere enn 50 meter fra nærmeste bygg, ikke er dyrket mark, eller beslaglagt vei eller jernbaneareal. Øyer uten fastlandsforbindelse i form av bru eller bilferge er ikke medregnet. Vannflater er ikke inkludert i strandsonearealet i statistikken over arealstatus i strandsonen.

¹⁹ Lyngdal kommune holder på med å utarbeide en ny kommuneplan. Planen vil tidligst kunne behandles av kommunestyret om flere måneder.

Arealbruken i kommunen er en vesentlig faktor for bærekraftig utvikling og bevaring av naturmangfoldet. Uthuling av arealplaner gjennom hyppige dispensasjoner gjør det vanskelig for kommunestyret å styre samfunnsutviklingen. Utstrakt bruk av dispensasjoner fremfor å styre arealbruken gjennom arealplan, fører til uforutsigbarhet for byggenæringen. Det medfører risiko for usaklig forskjellsbehandling, er skadelig for kommunens omdømme og innbyggernes tillit til forvaltningen. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Kvalitet i saksbehandling, med særlig fokus på dispensasjonspraksis i byggesak.	32

Saksbehandlingstid

Revisjonens gjennomgang viser at Lyngdal kommune har vesentlig lengre behandlingstid for byggesaker enn sammenlignbare kommuner og resten av Norge.²⁰ Dette gjelder særlig for byggesaker med tre ukers frist (21 dager), som i snitt behandles etter 34 dager. Med andre ord overskrides fristen med nesten to uker i snitt.

Når det gjelder byggesaker med 12 ukers frist (84 dager), er gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 76 dager. Dette er innenfor fristen, men likevel vesentlig lengre enn i sammenlignbare kommuner (39 dager) og resten av Norge (37 dager).

Gjentatte overskridelser av lovpålagte frister i byggesaksbehandling kan føre til vesentlig inntektstap, da kommunen ikke kan kreve fullt gebyr fra søkerne. Dette kan dessuten svekke tilliten til kommunal saksbehandling samt føre til situasjoner hvor byggeprosjekter igangsettes uten tilstrekkelig utredning. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Kvalitet i byggesaksbehandlingen med særlig fokus på etterlevelse av lovpålagte frister.	33

Tilsyn og ulovlighetsoppfølging

Lyngdal kommune har plikt til å føre tilsyn og ulovlighetsoppfølging i byggesak, jf. plan- og bygningsloven §§ 25-1 og 32-1. Kommunen står relativt fritt til å velge hvordan tilsynsplikten utøves, ut fra ressurser og kompetanse, men skal føre tilsyn i slikt omfang at den kan avdekke regelbrudd. Det skal utarbeides en tilsynsstrategi og føres tilsyn med kommunens egne prioriterte områder i tillegg til prioriterte tema som fastsettes sentralt for perioder på to år. Tilsyn og ulovlighetsoppfølging kan være tid- og resurskrevende for kommunene, og det kan være vanskelig å rekruttere og beholde ansatte med nødvendig kompetanse på området.

Kommunen var i perioden 2011-2017 tilknyttet vertskommunesamarbeidet Lister-byggesakstilsyn. Revisjonen har ikke informasjon om hvordan ansvaret for tilsyn og ulovlighetsoppfølging har fungert i kommunen etter at samarbeidet ble avviklet, men vurderer at det er en generell risiko for manglende etterlevelse av tilsynsplikten i forbindelse med overgang til at kommunen selv skal ivareta denne

²⁰ Med sammenlignbare kommuner menes kommuner i samme kommunegruppe (ofte kalt KOSTRA-gruppe). Lyngdal kommune tilhører kommunegruppe 11, sammen med Farsund, Flekkefjord og 50 andre kommuner. Inndelingen i kommunegrupper foretas av SSB på bakgrunn av folketall og økonomi.

oppgaven. Manglende tilsyn og kontroll kan i verste fall få konsekvenser for liv og helse. Det kan føre til at kvalitet på bygg ikke er så god som den skal være og det kan få konsekvenser for omgivelsene.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Kommunens arbeid med tilsyn og ulovlighetsoppfølging av tiltak etter plan- og bygningsloven.	34

6.2.2 Eiendomsforvaltning

Utgifter til vedlikehold av kommunale eiendommer har vært vesentlig lavere i Audnedal enn snittet for norske kommuner i perioden 2015-2019. Dette kan ha flere årsaker, men på generelt grunnlag kan lave vedlikeholdsutgifter tyde på etterslep i vedlikehold av kommunens bygningsmasse. Tall fra «gamle» Lyngdal ser ut til å være påvirket av registreringsfeil og/eller spesielle omstendigheter og kan dermed ikke benyttes til sammenligning med resten av Norge.

	Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Audnedal	58	45	100	79	85
Hele landet	93	101	109	109	112

Tabell 23: Utgifter til vedlikehold av kommunale eiendommer, 2015-2019.

Kilde: SSB

Vedlikehold av kommunale bygg og eiendom utgjør en vesentlig utgiftspost for enhver kommune. Manglende vedlikehold av kommunale eiendommer kan føre til merkostnader dersom mindre skader ikke utbedres i tide. Ved særlig alvorlige mangler kan det dessuten oppstå avvik fra HMS-bestemmelser, samt fare for liv og helse. Et relevant tema for forvaltningsrevisjon anses derfor å være planlegging og styring av eiendomsforvaltningen. Risikoen vurderes som høy.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	planlegging og styring av eiendomsforvaltningen.	35

6.2.3 Kommunale veier

Kontrollutvalget nevnte forvaltning og drift av kommunale veier og gater som et relevant område for forvaltningsrevisjon.

Revisjonens gjennomgang viser at både Audnedal og «gamle» Lyngdal brukte forholdsvis få ressurser til drift og vedlikehold av kommunale veier og gater. I 2019 var netto driftsutgifter på ca. 73 000 kr per kilometer i Audnedal og 60 000 kr per kilometer veg i «gamle Lyngdal», mot ca. 150 000 kr for en gjennomsnittlig norsk kommune. Dette kan ha flere årsaker, men på generelt grunnlag kan lave driftsutgifter tyde på etterslep i vedlikehold av veier og gater som ble overført til den nye kommunen.

Svakheter ved vedlikehold av kommunale gater og veier kan føre til merkostnader dersom mindre skader ikke utbedres i tide. Alvorlige svakheter kan dessuten ha en negativ påvirkning på fremkommelighet og trafiksikkerhet. Risikoen vurderes som høy.

Nøkkeltall	Enhet	Lyngdal		Audnedal		Landet	
		2019	+	2019	+	2019	+
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier (prosent) ³	prosent	3,7		9,8		14,6	
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kommunale veier og gater (prosent)	prosent	29,9		45,1		61,5	
Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale nto. dr.utg. til kommunale veier og gater (prosent) ⁴	prosent	86,3		48,1		28,5	
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke av alle kommunale veier og gater (prosent) ²	prosent	58,5		76,5		27,2	
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr)	kr	1 738		2 193		1 809	
Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kommunale veier og gater per kilometer belyst vei (kr) ¹	kr	21 776		10 870		21 770	
Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	kr	365		5 475		1 505	
Antall km tilrettelagt for syklende som er et kommunalt ansvar (km) ⁵	km	6		5		5 798	
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	kr	1 147		2 160		1 116	
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)	kr	60 305		73 863		150 816	

¹ Omfatter blant annet legging av kabler, oppsetting av master og armaturer, inkl. materiell, rehabilitering og utskifting (utskifting av eksisterende luftstrekk til jordkabler, utskifting av master og armaturer, inkl. materiell og utbedring av skader forårsaket av trafikanter), vedlikehold (løpende vedlikehold i henhold til avtale med energiverk, for eksempel utskifting av enkeltlamper, sikringer, tidsur og fotocelle), nettleie (avtale med nettleier om å føre kraft fra produsent til gatelys) og kraft (kjøp av strøm fra leverandør).

² Enkelte kommuner kan ha inkludert lengden på gang- og sykkelveier i tallene over antall kilometer kommunale veier og gater med fast dekke. I tillegg har noen kommuner andre tall for lengden av det kommunale vei- og gatenettet enn det som framgår av registerdata fra Vegdirektoratet. Dette kan føre til at prosentandelen uten fast dekke kan avvike fra andre kilder for noen kommuner, og i noen tilfeller overstige 100 prosent.

³ Omfatter sykkelveier, kombinerte gang- og sykkelveier, egne sykkelfelt og tiltak i gater med fartsgrense skiltet 30 km/t eller 40 km/t som inngår i et sykkelveinett. Torsdige sykkelfelt inngår med 1*veilengden. Fortau langs kommunal vei inngår ikke.

⁴ Andelen som kommunene bruker til vedlikehold på kommunale veier og gater ble publisert for første gang per 15. juni 2017. Tallene må brukes med varsomhet, siden ikke alle kommunene fører på relevante arter for vedlikehold.

⁵ Omfatter sykkelveier, kombinerte gang- og sykkelveier, egne sykkelfelt og tiltak i gater med fartsgrense skiltet 30 km/t eller 40 km/t som inngår i et sykkelveinett. Torsdige sykkelfelt inngår med 1*veilengden. Fortau langs kommunal vei inngår ikke.

Tabell 24: Nøkkeltall innenfor samferdsel i Audnedal og «gamle» Lyngdal.
Kilde: SSB

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Vedlikehold av kommunale veier.	36
	Kommunens arbeid med trafikkisikkerhet.	37

6.2.4 Tildeling av kommunal bolig og fastsettelse av husleie

Kontrollutvalget nevnte tildeling av kommunal bolig og fastsettelse av husleie som et relevant område for forvaltningsrevisjon.

Etter sosialtjenesteloven § 15 plikter kommunen å medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet. Dette gjelder særlig innbyggere som ikke kommer inn på boligmarkedet på grunn av økonomiske, helsemessige eller sosiale forhold.

Tildeling av kommunal bolig og fastsettelse av husleie er imidlertid et krevende forvaltningsområde, med flere motstridende interesser å ivareta. Kommunen må for eksempel finne riktig balanse mellom lav husleie til vanskeligstilte, og tilstrekkelig inntektsgrunnlag for forsvarlig drift og forvaltning av aktuelle bygningsmasser. Flere ulike lover og forskrifter kommer dessuten til anvendelse, noe som øker sannsynligheten for regelverksbrudd. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Tildeling av kommunal bolig og fastsettelse av husleie.	38

6.2.5 Vann og avløp

Vanntjenesten

I henhold til drikkevannsforskriften skal vannverkseier etablere internkontroll ved vannforsyningssystemet, og sikre at denne følges opp. Internkontrollen skal sikre og vise at kravene i drikkevannsforskriften etterleves, og skal tilpasses vannforsyningssystemets art og omfang.

Revisjonen er ikke kjent med at det foreligger spesiell sårbarhet i Nye Lyngdal kommune. Fylkesmannen har planlagt å gjennomføre tilsyn med tre av kommunens vannverk i løpet av 2020. Over 95 prosent av kommunens vannledningsnett ble bygd etter 1971. Dette betyr at det lokale vannledningsnettet er yngre enn det som er typisk for en norsk kommune.

Vannproblemene på Askøy i 2019 viser imidlertid at norske kommuner kan være sårbare for alvorlig svikt i drikkevannstjenesten. På generelt grunnlag er det umulig å fullstendig avskrive risiko for brudd på bestemmelser fastsatt i drikkevannsforskriften. Ved særlig alvorlig avvik kan dette føre til fare for liv, helse og miljø. Risiko vurderes dermed som middels.

Avløpstjenesten

Kommunene skal sørge for at internkontroll med egne avløpsanlegg er i tråd med bestemmelser i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften). Forskriften har hjemmel blant annet i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven). Internkontroll er i internkontrollforskriften definert som systematiske tiltak som skal sikre at aktivitetene i virksomheten blir planlagte, organisert, utført og holdt ved like i samsvar med de kravene som er fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Den som er ansvarlig for virksomheten, skal sørge for at det blir innført og gjennomført internkontroll i virksomheten, at internkontrollen blir overvåket og gjennomgått for å sikre at den fungerer slik det var ment, og at den blir dokumentert. Det fremgår av forskriften at vurderinger av risiko og planer og tiltak for å redusere risikoforhold, er et område som skal dokumenteres. Riksrevisjonen rapporterte fra sin undersøkelse i 2013 at mange kommuner har svak styring og kontroll med bl.a. avløpstjenesten. Mange kommunestyre får ikke systematisk rapportering om tilstanden på viktige tjenesteområder og administrasjonssjefene i mange kommuner har svak kontroll med tilstanden i tjenesten. Vi har ikke grunnlag for å si at avløpstjenesten i Lyngdal kommune ikke er underlagt en tilfredsstillende internkontroll, men generelt vil manglende kontroll kunne føre til forurensning. Risikoen vurderes som middels.

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Middels	Kommunens internkontroll innen vann- og avløpstjenestene.	39

7 Kommunens virksomhet i selskaper

Fullstendig oversikt over selskaper som kommunen eier eller er medeier i fremgår i kapittel 2.2.3. I det følgende fremgår risiko- og vesentlighetsvurdering for selskaper det etter revisjonens mening kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon i. Alle foreslåtte temaer for forvaltningsrevisjon er også samlet i en tabell først i rapporten.

Sentrale lover

- Aksjeloven (L13.06.1997 nr. 44 Lov om aksjeselskaper)
- IKS-loven (L29.01.1999 nr. 6 Lov om interkommunale selskaper)
- Anskaffelsesloven (L17.06.2016 nr. 73 Lov om offentlige anskaffelser)
- Forurensningsloven (lov om vern mot forurensing og om avfall)

7.1.1 Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Selskapets arbeid med å begrense klimagassutslipp og utnytting av avfall som ressurs.	40
	Selskapets rutiner og praksis ved offentlige anskaffelser.	41
	Selskapets selvkostregnskap.	42

Renovasjonsselskapet for Farsund og Lyngdal AS eies sammen av Farsund kommune og Lyngdal kommune. Selskapet har som formål å drive virksomhet i relasjon til miljøtjenester, herunder drive innsamling, deponering og behandling av avfall og slam, delta i andre selskap, eie fast eiendom og andre kommunale fellesoppgaver. Selskapet har ikke som formål å drive virksomhet egnet for å gi økonomisk overskudd. Aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er selskapets arbeid med klima og miljø, offentlige anskaffelser og selvkost.

Selskapets arbeid med klima og miljø: Det er i dag et sterkt fokus på hvordan samfunnet påvirker klima og miljø. I følge tall fra miljødirektoratet kommer utslipp av klimagasser innen avfallssektoren i hovedsak fra avfallsdeponier og fra forbrenning av avfall, men også fra biologisk behandling av avfall.²¹ Avfallsforebygging, ombruk og gjenvinning kan bidra til å redusere energibruk og utslipp av klimagasser fra både avfallssektoren og andre sektorer. Bestemmelser om hvordan avfall skal innsamles og behandles finnes bl.a. i forurensningsloven og avfallsforskriften. EU vedtok i 2018 et avfallsrammedirektiv. Direktivet innebærer bl.a. mer ambisiøse krav til materialgjenvinning ved at 55 % av husholdningsavfall og lignende næringsavfall skal materialgjenvinnes i 2025, 60 % i 2030 og 65 % i 2035.

Farsund kommune har i samarbeid med de øvrige Listerkommunene, vedtatt en felles Energi- og klimaplan for hele regionen. Planen ble vedtatt av kommunene i 2009. En av hovedmålsettingene som skal danne grunnlaget for arbeidet med energi- og klimaspørsmål frem mot 2020 for Listerregionen, er 20 % reduksjon av klimagassutslipp. Det fremgår ikke av klima- og energiplanen noen særskilte tiltak som er rettet mot avfallssektoren. Det kan være en risiko for at selskapet ikke bidrar tilstrekkelig i arbeidet med å oppnå lokale og nasjonale mål om materialgjenvinning og klimagassutslipp. Risikograd vurderes til høy. Det kan være aktuelt å se på selskapets arbeid med å begrense klimagassutslipp og utnytting av avfall som ressurs, opp mot lokale og nasjonale mål for avfallshåndtering.

²¹ <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/klimaarbeid/kutte-utslipp-av-klimagasser/klima-og-energitiltak/avfall/>

Offentlige anskaffelser: Anskaffelsesregelverket er omfattende og kan være krevende å etterleve. Loven pålegger bl.a. offentlige innkjøpere å ta hensyn til miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold ved gjennomføring av sine anskaffelser. Offentlige oppdragsgivere skal innrette anskaffelsespraksisen slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Regelverket skal også bidra til å sikre tillit utad og forhindre korrupsjon og kameraderi. Det foreligger generelt et potensiale for korrupsjon når det offentlige foretar innkjøp.

Konsekvenser ved manglende etterlevelse av bestemmelser om offentlige anskaffelser, er at anskaffelser gjennomføres uten konkurranse, og innkjøp blir dyrere enn nødvendig. Brudd på anskaffelsesreglene kan føre til illeggelse av overtredelsesgebyr og erstatningsansvar. Risikograd vurderes til høy. Det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon av selskapets rutiner og praksis ved anskaffelser, vurdert opp mot bestemmelsene om offentlige anskaffelser.

Selvkost: Selvkost innebærer at gebyrene fra innbyggerne for renovasjon ikke kan overstige hva det koster å levere tjenesten. Fra 01.01.20 er det innført en ny forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale gebyrer. Forskriften er i stor grad en videreføring av tidligere retningslinjer for beregning av selvkost.

Konsekvenser av manglende etterlevelse av selvkostbestemmelsene kan være feil i beregningsgrunnlaget for selvkost, som kan føre til feil renovasjonsgebyr. Vesentlige feil som har vært til gunst for brukerne kan ikke korrigeres og blir en utgift som må tas av selskapet (ny bestemmelse i forskriften). Det kan også være en risiko for kryss-subsidiering mellom lovpålagt husholdningsavfall og kommersielt avfall, noe som ikke er tillatt i henhold til avfallsforskriften. Risikograd vurderes til høy. Aktuell forvaltningsrevisjon kan være å se på selskapets selvkostregnskap.

7.1.2 Brannvesenet Sør IKS

Risiko	Forslag til forvaltningsrevisjon	Nr.
Høy	Selskapets arbeid med gjennomføring av feiing og tilsyn.	43

Brannvesenet Sør IKS (BvS) er et interkommunalt brannvesen for kommunene Kvinesdal, Farsund, Lindesnes, Hægebostad, Lyngdal og Åseral. I henhold til brann- og eksplosjonsvernloven skal kommunen sørge for etablering av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver på en effektiv og sikker måte. Brannvesenet skal bl.a. gjennomføre brannforebyggende tilsyn og sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Kommunen har stor frihet til hvordan de vil organisere tjenesten, men har likevel ansvar for at pliktene blir oppfylt.

I selskapsavtalen er det angitt flere oppgaver og plikter for selskapet. Herunder at BvS skal gjennomføre brannforebyggende tilsyn og sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Dessuten skal BvS være innsatsstyrke ved brann og ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse. Det fremgår også av forskrift om brannforebygging at kommunen skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge mangler ved det forebyggende arbeidet.

Det kan foreligge en generell risiko for at det ikke gjennomføres en forsvarlig feiing og tilsyn. Risikograd vurderes til høy. Aktuelle forvaltningsrevisjoner kan være å undersøke om det gjennomføres en forsvarlig feiing og et forsvarlig tilsyn. Det kan bl.a. være aktuelt å se på hvorvidt pipene feies i samsvar med forskrift, og om det blir ført tilsyn i samsvar med forskrift.